

Suomen Tiedeakatemioiden -yhteistyöneuvoston toiminnan arviointi

LOPPURAPORTTI

22.12.2021

Susanna Sepponen, Matleena Moisio, Anna Pakkala, Tuomas Raivio

Gaia Consulting Oy

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
1.1	Arvioinnin tausta ja tavoitteet.....	3
1.2	Arvioinnin näkökulmat	3
1.3	Arvioinnin menetelmät ja toteutus.....	5
2	Arvioinnin kohde ja sen toimintaympäristö	6
2.1	CoFAn tausta ja perustajat	6
2.2	CoFAn organisaatio ja toiminta.....	7
2.3	Kansalliskomiteat	11
2.4	CoFAn kannalta keskeisiä toimintaympäristön muutoksia	15
3	CoFAn toiminta arvioinnin teema-alueilla	16
3.1	Avainluvut	16
3.2	Tiedeakatemioiden kansainvälisen toiminnan edistäminen	18
3.2.1	Lähtötilanne	18
3.2.2	CoFAn toiminta kaudella 2018–21	18
3.2.3	Perustaja-akatemioiden toiminta	19
3.2.4	Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo	19
3.3	Nuorten tutkijoiden kansainvälistymisen edistäminen.....	20
3.3.1	Lähtötilanne	20
3.3.2	CoFAn toiminta kaudella 2018–21	20
3.3.3	Perustaja-akatemioiden toiminta	21
3.3.4	Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo	21
3.4	Kansalliskomiteoiden edistäminen.....	22
3.4.1	Lähtötilanne	22
3.4.2	Kansalliskomiteoiden toiminta 2016-21	23
3.4.3	CoFAn toiminta kaudella 2018–21	27
3.4.4	Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo	28
3.5	Tiedeakatemioiden tiedenevontaan ja tiedepolitiikkaan liittyvä toiminta	29
3.5.1	Lähtötilanne	29
3.5.2	CoFAn toiminta kaudella 2018–21	29
3.5.3	Perustaja-akatemioiden toiminta	30
3.5.4	Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo	30
4	Toiminnan arvioinnin yhteenveto	32
4.1	CoFAn relevanssi.....	32

4.2	CoFAn toiminnan tehokkuus	32
4.3	CoFAn toiminnan tuloksellisuus.....	33
4.4	Toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja CoFAn vaikuttavuus	33
5	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet.....	35
5.1	Johtopäätökset	35
5.2	Kehittämissuhteet.....	35
	Lähteet.....	37
	Liite 1. Haastatellut tahot.....	39
	Liite 2. Kansalliskomiteakysely.....	40
	2.1 Kyselyn runko	40
	Liite 3. Työpajan ohjelma	45

1 Johdanto

1.1 Arvioinnin tausta ja tavoitteet

Suomen Tiedeakatemit -yhteistyöneuvosto (Council of Finnish Academies, CoFA) on Suomen neljän tiedeakatemian (Suomen Tiedeseura, Suomalainen Tiedeakatemia, Teknillisten Tieteiden Akatemia ja Svenska Tekniska Vetenskapsakademierna i Finland) yhteistyöelin. CoFAn toimintaa rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö, ja tiedeakatemit voivat vuorotellen toimia sen hallinnollisena vastuutahona.

CoFAn johtoryhmä on 9.3.2021 päättänyt teettää kokonaisvaltaisen ulkopuolisen arvioinnin yhteistyöneuvoston toiminnasta vuosina 2018–2021. Arviointia hyödynnetään CoFAn seuraavan kauden valmistelussa.

Arviointi on nykyisen CoFAn ensimmäisen toimintakauden kokonaisarviointi. Siinä tarkastellaan toiminnan vaikuttavuutta sekä kehitystä aiempaan toimintaan verrattuna sekä toimintaympäristön muutoksiin peilattuna.

Arvioinnin tavoitteena on selvittää:

1. kuinka CoFA on suoriutunut sille asetetuista tehtävistä,
2. kuinka CoFAn organisaatorakenne ja resursointi vastaa sille asetettuja tehtäviä,
3. millaisia kehittämistarpeita CoFAn toimintaan liittyy.

Arvioinnin on toteuttanut Gaia Consulting Oy ajalla elokuu - joulukuu 2021.

1.2 Arvioinnin näkökulmat

Kyseessä on CoFAn toimintakauden 2018–21 kokonaisarviointi, jossa arvioidaan toiminnan ja organisoitumisen tehokkuutta, tuloksellisuutta sekä tarkoituksenmukaisuutta¹. Koska CoFa liittyy läheisesti perustaja-akatemioiden ja kansalliskomiteoiden, on arvioinnissa huomioitava myös niiden toimintaa.

Menneen kauden toimintaa arvioidaan perinteisen vaikuttavuuskehikon kautta, jossa tarkastellaan CoFAn toiminnan

- *relevanssia* suhteessa perustaja-akatemioiden ja toimintaympäristön tarpeisiin,
- *tehokkuutta* suhteessa siihen käytettäviin panoksiin,
- *tuloksellisuutta* eli mitä suoraa hyötyä toiminta tuottaa,
- *tarkoituksenmukaisuutta* suhteessa CoFAn tavoitteisiin, eli saadaanko toiminnalla oikeaa ja tavoiteltua hyötyä aikaan.

¹ Vuosien 2020-21 toiminnan arvioinnissa huomioidaan covid-19-pandemian vaikutukset toiminnan edellytyksiin.

Yhteenvedona arvioidaan CoFAn toiminnan vaikuttavuutta, eli CoFAn aikaansaamaa muutosta suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

Arviointi on luonteeltaan kehittävä ja sen keskiössä on pohdinta siitä, ovatko CoFAlle asetetut tavoitteet ja toiminnan organisointi tarkoituksenmukaiset suhteessa perustaja-akatemioiden tarpeisiin.

Organisaatioiden kehittämisen näkökulmasta CoFAn kaltaisen yhteistyöelimen perustamiselle voidaan tunnistaa useita erilaisia motiiveja:

- **Resurssitehokkuus:** yhdessä organisaatiossa voidaan todennäköisesti toteuttaa tehtäviä kustannustehokkaammin kuin erillisissä organisaatioissa.
- **Koordinointi ja päällekkäisyyksien välttäminen:** resurssitehokkuutta on myös se, että organisaatiot siirtävät tehtäviä yhteistyöelimelle.
- **Tiedon säilöminen:** yhteistyöelin toimii yhteisenä muistina. Tämä tekee toiminnasta pitkäjänteisempää, vaikka edustukselliset päätöksentekijät vaihtuvat.
- **Osaamisen kehittäminen:** kriittistä osaamista vaativat tehtävät kannattaa keskittää yhteen organisaatioon, jotta syntyy riittävä osaamispääoma, kehittämisen voimavaroja ja kriittistä massaa. Tavoitteena on, että tehtävät pystytään toteuttamaan laadukkaammin kuin erillisissä organisaatioissa.
- **Koherenssi:** yhteisen toiminnan viestinnällistä vaikuttavuutta lisää, jos samalla alalla yhteistyötä tekevät organisaatiot pystyvät esiintymään ulospäin yhtenäisillä koordinoituilla viesteillä ja toisaalta esimerkiksi vastaanottamaan rahoitusta (kansalliskomiteatoiminta) yhdellä luukulla.
- **Kansainvälinen näkyvyys ja vaikuttavuus:** koherenssia on myös Suomen tiedekentän läsnäolo kansainvälisessä ympäristössä yhtenäisen nimen alla, mikä vaikuttaa paitsi yhteydenpidon helpottumiseen myös oletettavasti Suomen näkyvyyteen ja vaikuttavuuteen.

Yhteistyöelimen toiminnan näkökulmasta tärkeää ovat siis toiminnalle perustaja-akatemioiden suunnalta *asetetut tavoitteet*, osapuolten *sitoutuminen tavoitteisiin*, CoFAn mahdollisuudet ja *kyky toteuttaa tavoitteita sekä mahdolliset ristiriidat* asetettujen ja ääneen lausumattomien odotusten välillä.

Erityinen ajuri arvioinnille on rahoitusympäristössä tapahtumassa oleva muutos, erityisesti tieteelle tarkoitettujen rahapelitoiminnan varojen saatavuudessa ja jaossa. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus tulee jatkossa todennäköisesti perustella huolellisesti. Lisäksi CoFAn aiemman arvioinnin (2016) mukaan OKM on jo aiemmin edellyttänyt vaikuttavuuden seurannan kehittämistä².

² CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

1.3 Arvioinnin menetelmät ja toteutus

Arviointi on toteutettu aineistoanalyysin, kyselyn, työpajatyöskentelyn ja haastattelujen keinoin.

Aineistoanalyysi toteutettiin työpöytätyöskentelynä ja siinä hyödynnettiin niin julkaistua kuin julkaisematonta lähdeaineistoa. Käytetyt julkaisut on lueteltu raportin lopussa. Arvioinnin päämäärinä lähdeaineisto, johon viitataan ”julkaisemattomana lähdeaineistona”, on esitelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Arvioinnin aineisto.

CoFAn johtosääntö 2018–19 sekä uudistettu johtosääntö 2019-
Tiedeakatemiain yhteistyösopimus 2.10.2017
CoFAn toimintakertomukset 2018, 2019 ja 2020
CoFAn toimintasuunnitelmat 2019, 2020, 2021, 2022
CoFAn johtoryhmän kokouksien pöytäkirjat 2018–2021
TANKin toimintasuunnitelma 2018
Kansainvälisten asioiden toimikunnan ohjesääntö 2021
Kansainvälisten asioiden toimikunnan kokouspöytäkirjat 2018-21
Selvitykset opetus- ja kulttuuriministeriölle 2018, 2019, 2020
Tiedeakatemiain neuvottelukunnan kansainväliset tiedejärjestöjäsenyydet -julkaisu (2016)
Tiedeakatemiain kansainvälisten edustajien listat vuosilta 2018, 2019, 2020, 2021
Tiedeakatemiain neuvottelukunnan kansalliskomiteajärjestelmän arviointi 2015
SoFI-muistio, CoFA joryn hyväksymä 21.8.2018

Arviointia varten haastateltiin 16 CoFAn toiminnan avainhenkilöä ja lisäksi viittä kansainväliseen toimintaan osallistuvaa avaintoimijaa. Haastatellut henkilöt ja organisaatiot sekä haastattelurungot löytyvät liitteestä 1.

Kansalliskomiteoiden toimintaa arvioitiin kansalliskomiteoille lähetetyn kyselyn perusteella. Kysely toteutettiin ajalla 19.10.-12.11.2021 ja siihen vastasi 36 kansalliskomiteasta yhteensä 18 komiteaa (50 %). Kyselyrunko on esitelty liitteessä 2.

Arvioinnin tulokset esitellään CoFAn johtoryhmän työpajassa alkuvuodesta 2022. Työpajan ohjelma on esitelty liitteessä 3.

2 Arvioinnin kohde ja sen toimintaympäristö

2.1 CoFAn tausta ja perustajat

Suomen Tiedeakatemia (CoFA) on neljän tiedeakatemian yhteistyöneuvosto. Sen perustajat ovat Suomalainen Tiedeakatemia, Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura, Teknillisten Tieteiden Akatemia ja Svenska tekniska vetenskapsakademierna i Finland.

Suomen Tiedeseura (Finska Vetenskaps-Societeten) on kaksikielinen, kaikkien tieteenalojen akatemia. Se perustettiin vuonna 1838 ja sen tavoitteena on ”edistää tieteellistä keskustelua ja julkaista erityisesti luonnontieteellistä ja humanistista kirjallisuutta”. Jäseniksi kutsutaan kotimaisia ja ulkomaisia tutkijoita tieteellisten ansioiden perusteella. Sillä on neljä osastoa; matemaattis-fysikaalinen, biotieteellinen, humanistinen ja yhteiskuntatieteellinen. Kunkin osastoon kuuluu 30 eliniäksi valittua varsinaista jäsentä.³ Osastojen jäsenet siirtyvät täysivaltaisiksi seniorijäseniksi 67 vuotta täytettyään.

Suomalainen Tiedeakatemia on yleistieteellinen keskusseura. Se perustettiin vuonna 1908 ja sen tehtävä on ”edistää tieteellistä tutkimusta sekä toimia korkeatasoista tiedettä edustavien tutkijoiden yhdyssiteenä”.⁴ Tiedeakatemialla on n. 800 suomalaista ja 180 ulkomaista jäsentä, jotka on kutsuttu jäseniksi tieteellisten ansioidensa perusteella. Suomalainen Tiedeakatemia jakaantuu matemaattisluonnontieteelliseen ja humanistiseen osastoon. Osastot jakaantuvat edelleen ryhmiin esimerkiksi tieteenalojen mukaan.⁵

Teknillisten Tieteiden Akatemian tehtävänä on edistää teknillistieteellisen ja taloudellisen alan tutkimusta ja tulosten käytettävyyttä. Se perustettiin vuonna 1957. Varsinaisia jäseniä on enintään 250.⁶

Svenska Tekniska Vetenskapsakademierna i Finland on ruotsinkielinen teknillistieteellinen akatemia, joka perustettiin vuonna 1921. Sillä on varsinaisia jäseniä 190 ja se edistää teknisen tieteen lisäksi ruotsin kielen asemaa teknisissä tieteissä.⁷

³ Suomen tiedeseura (2021)

⁴ Suomalainen Tiedeakatemia (2021c)

⁵ Suomalainen Tiedeakatemia (2021b)

⁶ Teknillisten tieteiden akatemia (2021)

⁷ Svenska tekniska vetenskapsakademierna i Finland (2021)

Suomessa toimivat tiedeakatemit ovat tehneet yhteistyötä vuodesta 1976 lähtien. Yhteistyön muotoja ja järjestäytymistä on vuosien saatossa muutettu vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön tarpeita.

Vuoteen 2018 saakka Suomen tiedeakatemioiden yhteistyöelimenä toimi Tiedeakatemiain neuvottelukunta TANK (jonka englanninkielinen nimi oli niin ikään Council of Finnish Academies CoFA). TANK toimi hallinnollisesti Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteydessä, ja sen toimintaa rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö⁸. Lokakuussa 2017 päätettiin perustaa nykyinen CoFA korvaamaan TANK. TANKin toiminta päättyi vuoden 2017 lopussa ja Suomen Tiedeakatemit aloitti toimintansa vuoden 2018 alussa. Organisaati uudistuksen taustalla oli ”tiedeakatemioiden halu tiivistää niin kotimaista kuin kansainvälistäkin yhteistyötään ja tuoda yhteistoimintaorganisaatio lähemmäs omaa päivittäistä toimintaansa”.⁹ Samalla CoFAn alle siirtyi vastuu jakaa kansalliskomiteoiden toimintatukia.

2.2 CoFAn organisaatio ja toiminta

CoFA on perustettu edistämään tiedeakatemioiden yhteisiä tavoitteita. Sen tehtävät määrittelevät Tiedeakatemiain yhteistyösopimus ja johtosääntö.

Yhteistyösopimuksen mukaan CoFAn tehtävänä on koordinoita tiedeakatemiain kansainvälisiä yhteyksiä ja suorittaa niihin liittyviä tehtäviä (yhteydet kansainvälisiin järjestöihin sekä tieteenalakohtaisten kansalliskomiteoiden toiminnan mahdollistaminen), vahvistaa tiedeakatemiain tiedotusta ja tiedeviestintää sekä tukea nuorten tutkijoiden työtä (esim. Nuorten tiedeakatemiain ja nuorten tutkijoiden mentorointiohjelman kautta).

Vuonna 2020 uudistetun **johtosäännön** mukaan CoFAn tehtävät ovat¹⁰:

- edistää tiedeakatemioiden yhteyksiä kansainvälisiin tiedejärjestöihin ja suorittaa niihin liittyviä tehtäviä,
- tukea tiedeakatemioiden kansainvälistä yhteistyötä ja vaikuttavuutta,
- edistää tiedeakatemioiden kansainvälisen yhteistyön kansallista vaikuttavuutta ja näkyvyyttä,
- tukea nuorten tutkijoiden kansainvälistymistä ja
- koordinoita ja kehittää eri tieteenalojen kansalliskomiteoiden toimintaa sekä
- tukea tiedeakatemioiden tiedoneuvonantoon ja tiedepolitiikkaan liittyvää toimintaa

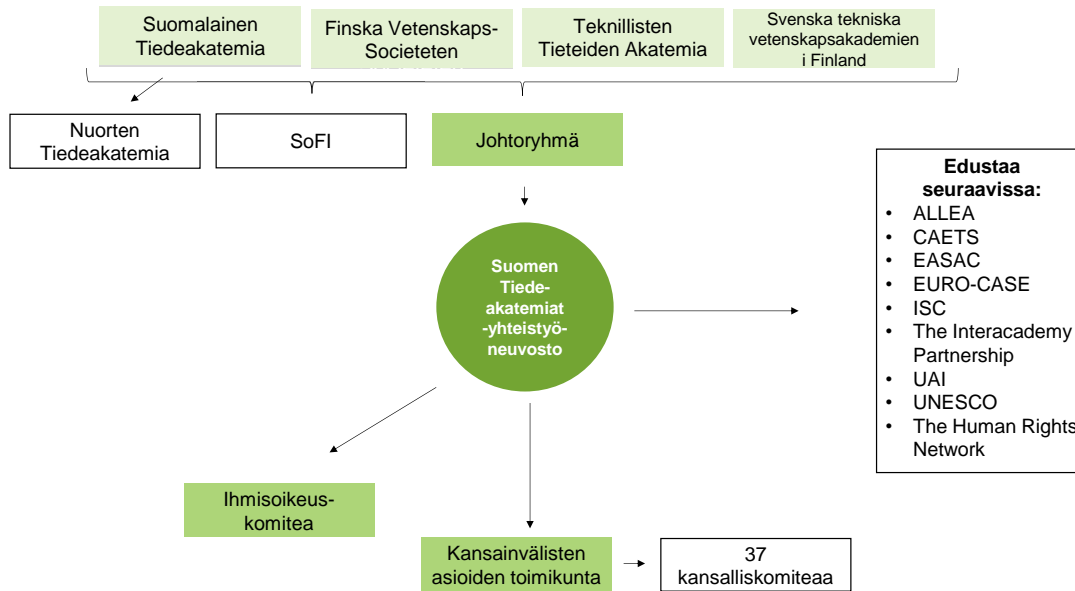
⁸ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

¹⁰ Suomen Tiedeakatemit (2020)

Vuoden 2018–19 johtosäännöissä CoFAn tehtävät oli laveammin kuvailtu mm. tutkimustiedon roolin ja yhteiskunnallisen näkyvyyden osalta. Johtosääntöuudistuksessa CoFAn tehtävät on tarkennettu kansainvälistymistehtävien suuntaan.

Kuva 1 esittää CoFAn organisaation, joka on tarkemmin kuvattu seuraavassa.

Kuva 1. CoFAn organisaatio.

Perustaja-akatemioiden ohjaavat suoraan CoFAn toimintaa, sillä CoFAn johtoryhmä koostuu tiedeakatemioiden esihenkilöistä¹¹. Lisäksi akatemioiden pääsihteerit osallistuvat johtoryhmän kokouksiin. Jokainen perustaja-akatemia nimittää johtoryhmään jäsenen ja hänelle varajäsenen. CoFAn johtoryhmä voi asettaa toimikuntia tai nimittää henkilöitä asioiden valmistelua tai erikseen määrättäviä tehtäviä varten. Johtoryhmä tekee myös esityksen toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta, jotka sihteeristö on valmistellut. Ne hyväksyy vastuuakatemian hallitus.¹²

Tehtävien hoitoa varten CoFallalla on sihteeristö, jota johtaa akatemiasihteerit. Akatemiasihteerit toimii johtoryhmän kokousten esittelijänä ja päätösten toteuttajana.¹³ Sihteeristö voi lisäksi palkata tiedesihteereitä. Sihteeristössä työskenteli arviointiajanjaksolla yhteensä kaksi henkilöä sekä hallinnollinen tukiresurssi. Huomattavaa on, että ajanjaksolla on toteutunut useampi henkilövaihdos.

Kansainvälisten asioiden toimikunta (KAT) valmistele kansainvälisiä nimityksiä ja toimintatukipäätöksiä. Kansainvälisten asioiden toimikunnalle kuuluvat ”laajat valtuudet toimia

¹¹ Suomen Tiedeakatemioiden (2018)

¹² Suomen Tiedeakatemioiden (2020)

¹³ Suomen Tiedeakatemioiden (2020)

kansainvälisten asioiden hoitamisessa¹⁴ ja toiminta on pitkälti aiemman TANKin jatkumoa. Toimikunta esittää CoFAn johtoryhmälle kansalliskomiteanimitykset sekä suurten tieteellisten ja hallinnollisten järjestöjen (ISC, ALLEA, UNESCO, EASAC, Euro-CASE ja vastaavat) nimitysasiat. Pienemmistä nimityksasioista toimikunta päättää itse.¹⁵

CoFAn yhteydessä toimii myös erillinen ihmisoikeuskomitea, jonka alun perin perusti TANK seuraamaan kansainvälistä tieteentekijöiden ihmisoikeustilannetta¹⁶.

Kansalliskomiteoiden ja kansainvälisten toimielinten jäsenyydet ovat vapaaehtoisuuteen perustuvia luottamustehtäviä, joihin osallistumisesta ei makseta palkkaa tai palkkiota¹⁷.

Koska CoFA itse ei ole oikeushenkilö, yksi tiedeakatemoista toimii vuorollaan CoFAn juridisena vastuuakatemia. Vastuuakatemia kantaa työnantajavastuun sihteeristön toiminnasta, hyväksyy toimintasuunnitelmat ja talousarviot ja vastaa niiden toteutumisesta. Se hakee ja hallinnoi CoFAn valtionavustuksen ja vastaa sen käytöstä ja raportoinnista.¹⁸ CoFAn vastuuakatemia on toiminut ensimmäisellä toimikaudella Suomalainen Tiedeakatemia.

CoFAn ydintehtävänä on edustaa Suomea kansainvälisissä tiedejärjestöissä (taulukko 2) ja toimia siten yhdistäjänä ja välittäjänä suomalaisen ja maailmanlaajuisen tiedeyhteisön välillä¹⁹. Lähdeaineiston mukaan CoFA on kansallinen jäsen tiedeakatemioiden merkittävimmässä maailmanlaajuisissa ja eurooppalaisissa tieteen keskusjärjestöissä. Tässä toiminnassa CoFA pyrkii parantamaan suomalaisen tutkimuksen kansainvälistä asemaa, näkyvyyttä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä edistämään kansainvälisen tiedeyhteisön tuotaman tiedon hyödyntämistä²⁰. CoFAn toiminnan keskeisiä kohderyhmiä ovat suomalaiset tieteen kansalliskomiteat, valtionhallinto, kansalliset ja kansainväliset yhteistyökumppanit, media ja suuri yleisö²¹.

Verkkosivujensa mukaan CoFA osallistuu kansalliseen ja kansainväliseen tiedepoliittiseen keskusteluun ja saattaa tutkijoita ja päättäjiä yhteen muun muassa järjestämällä seminaareja ja laatimalla asiantuntijalausuntoja. Tavoitteena on edistää toimintakulttuuria, jossa tieteellistä tutkimustietoa hyödynnetään yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.²²

CoFA jakaa vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta eri tieteenalojen kansalliskomiteoille (lisätietoa kansalliskomiteoista luvussa 2.3.). Lisäksi se maksaa komiteoiden jäsenmaksut kansainvälisiin kattojärjestöihin²³ ja jakaa jatkuvaa tukea kansainvälisiin

¹⁴ Suomen Tiedeakatemit (2021f)

¹⁵ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

¹⁶ Suomen Tiedeakatemit (2021f)

¹⁷ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

¹⁸ Suomen Tiedeakatemit (2020)

¹⁹ Suomen Tiedeakatemit (2021a)

²⁰ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

²¹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

²² Suomen Tiedeakatemit (2021a)

²³ Kattojärjestöillä tarkoitetaan tässä yhteistyöjärjestöjä, joihin CoFAn toimintakertomuksissa viitataan "kattojärjestöt"-termillä.

asiantuntijatehtäviin. Toiminnassa pyritään erityisesti tukemaan nuorten tutkijoiden kansainvälistymistä.²⁴

Taulukko 2. Kansainväliset järjestöt²⁵

Järjestö	Toiminta
ALLEA (ALL European Academies)	Eurooppalaisten tiedeakatemioiden yhteistyöelin. ALLEA edistää tiedonvaihtoa akatemioiden välillä ja osallistuu eurooppalaiseen tiedepoliittiseen keskusteluun. ALLEA on yksi EU:n tiedeneuvontamekanismi SAMiin osallistuvan akatemijärjestöjen konsortion viidestä jäsenestä.
CAETS (The International Council of Academies of Engineering and Technical Sciences)	Insinööri- ja teknillistieteellisten akatemioiden maailmanlaajuinen yhteistyöfoorumi. CAETS tarjoaa puolueetonta teknillisten kysymysten asiantuntemusta yhteiskunnallisille tahoille ja tukee toimialansa yleistä kehitystä kestäväen talouskasvun ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
EASAC (European Academies Science Advisory Council)	EU:n jäsenmaiden kansallisten tiedeakatemioiden yhteistyöjärjestö, joka välittää ajantasaista tutkimukseen perustuvaa tietoa EU:n päätöksentekoihin ja pyrkii edistämään tutkijoiden ja päättäjien välistä vuorovaikutusta. EASAC on yksi EU:n tiedeneuvontamekanismi SAMiin osallistuvan akatemijärjestöjen konsortion viidestä jäsenestä.
EURO-CASE (The European Council of Applied Science and Engineering)	Eurooppalaisten insinöörityeiden akatemioiden pysyvä yhteistyöfoorumi. Euro-CASE tukee eurooppalaisten instituutioiden, teollisuuden ja tutkijoiden välistä vuoropuhelua. Euro-CASE on yksi EU:n tiedeneuvontamekanismi SAMiin osallistuvan akatemijärjestöjen konsortion viidestä jäsenestä.
ISC (International Science Council)	Kansainvälinen tiedeneuvosto (ISC) kokoaa yhteen 40 kansainvälistä tiedeliittoa ja järjestöä sekä yli 140 kansallista ja alueellista tiedejärjestöä, mukaan lukien akatemit ja tutkimusneuvostot. ISC:n Euroopan-osasto tuo yhteen 14 eurooppalaista akatemiaa. ²⁶
The Interacademy Partnership	IAP on kolmen maailmanlaajuisen tiedeakatemiaan yhteistyöverkoston sateenvarjo-organisaatio, joka koostuu seuraavista yhteistyöverkostosta: IAP for Research, IAP for Science ja IAP for Health.

²⁴ Suomen Tiedeakatemit (2021c)

²⁵ Taulukon lähde CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto, ellei toisin merkitty.

²⁶ International Science Council (2021b)

UAI (Union Académique Internationale)	Globaali tiedeakatemioiden yhteistyöorganisaatio. UAI tukee jäsentensä välistä tutkimus- ja julkaisuyhteistyötä humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla sekä koordinoi ja rahoittaa pitkäkestoisia kansainvälisiä projekteja.
UNESCO	Suomen Tiedeakatemioiden vastaa Unescon tiedeohjelmien kansallisen koordinaatioryhmän sihteeristötehtävistä ja pyrkii siten vahvistamaan tieteen ja tutkimuksen vaikuttavuutta Unescon työssä. Suomen Tiedeakatemioiden toimii myös Unescon perustiedeohjelma IBSP:n sekä yhteiskuntatieteiden ohjelma MOST:in kansallisena vastuutahona. ²⁷
The Human Rights Network	The International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies on tiedeakatemioiden ja tieteellisten seurojen kansainvälinen yhteistyöverkosto, joka edistää tieteen tekijöiden ihmisoikeuksia ja lisää tietoisuutta ihmisoikeusasioista tiedeyhteisön piirissä. ²⁸

2.3 Kansalliskomiteat

CoFAn keskeisenä kansallisena tehtävänä on koordinoita tieteenala- ja aihealuekohtaisten kansalliskomiteoiden toimintaa. Kansalliskomiteat ovat tieteenalakohtaisia tai ilmiökeskeisiä yhteistyöelimä, jotka luovat yhteyden kansallisen ja kansainvälisen tutkimustoiminnan välillä.²⁹ Kansalliskomiteajärjestelmä on perustettu edustamaan suomalaisia tutkijayhteisöjä kansainvälisissä Euroopan-laajuisissa tai globaaleissa tieteellisissä kattojärjestöissä.³⁰ Järjestelmässä on mukana 37 kansalliskomiteaa (taulukko 3).

Kansalliskomiteoiden jäsenistössä on tutkijoita Suomen kaikista yliopistoista ja keskeisistä tutkimuslaitoksista. Arviolta noin puolet komiteoista toimii jonkin tieteellisen seuran yhteydessä, ja monella on pitkä, vuosikymmenien historia. Mukana on kuitenkin myös uudempia kansalliskomiteoita, joita on perustettu viimeisen kymmenen vuoden aikana.³¹

CoFA tukee kansalliskomiteoita maksamalla jäsenmaksuja kansainvälisiin kattojärjestöihin ja myöntämällä tukea toimintaan, esimerkiksi matkakuluihin. CoFA jakaa hakemusten perusteella kansalliskomiteoille toiminta-avustuksia (esimerkiksi komiteoiden kansainvälisten kattojärjestöjen yleis- ja vuosikokouksiin tai toimielimien kokouksiin osallistumiseen) ja maksaa komiteakohtaiset jäsenmaksut tiedeunioneihin ja muihin kattojärjestöihin. Suuri osa CoFAn valtionavustuksesta jaetaan kansalliskomiteoille toimintatukina. Esimerkiksi vuonna 2020 toimintatukea myönnettiin kaikkiaan 120 790 euroa CoFAn saaman yleisavustuksen ollessa

²⁷ Suomen Tiedeakatemioiden (2021b)

²⁸ ibid.

²⁹ Suomen Tiedeakatemioiden (2021d)

³⁰ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto, v. 2021 toteutetun kyselyn mukaan mukana on myös pari pohjoismaista kattojärjestöä

³¹ Suomen Tiedeakatemioiden (2021e)

553 276 euroa^{32,33} ja vuonna 2018 toimintatukea myönnettiin 113 724 euroa CoFAn saaman yleisavustuksen ollessa 500 000 euroa³⁴.

CoFAn tietojen mukaan kansalliskomiteajärjestelmää kehitetään jatkuvasti komiteoiden raportoinnin ja kansainvälisessä kentässä tapahtuvien muutosten pohjalta.³⁵

Taulukko 3. Kansalliskomiteat³⁶

Kansalliskomitea	Toiminta
Aivotutkimuksen kansalliskomitea	Aivotutkimuksen kansalliskomitea toimii Suomen aivotutkimusseura ry:n yhteydessä.
Avaruustutkimuksen kansalliskomitea	Suomen COSPARin kansalliskomitea on avaruustutkimuksen edistämiseen keskittyvä komitea.
Biologian kansalliskomitea	Suomen kansallinen IUBS-komitea toimii kattavasti biologian aloilla ja on mukana mm. integrated Climate Change Biology (iCCB) -ohjelmassa.
Biotieteiden kansalliskomitea	Suomen kansallisen biotieteiden komitean toimialaan kuuluvat: biokemia, biofysiikka, mikrobiologia, kasvimolekyylibiologia, eläinfysiologia, virologia, ravitsemustiede, glykobiologia, peptidit sekä proteomiikka. Kansalliskomitea toimii Societas biochemica, biophysica et microbiologica Fenniaen yhteydessä
Farmakologian kansalliskomitea	Suomen kansallinen farmakologian kansalliskomitea edistää farmakologiaan, lääketutkimukseen, lääkekehitykseen ja rationaaliseen lääkehoitoon liittyvää tutkimusta. Kansalliskomitea toimii Suomen farmakologiyhdistyksen yhteydessä.
Fotogrammetrian ja kaukokartoituksen kansalliskomitea	Fotogrammetrian ja kaukokartoituksen kansalliskomitea toimialaa ovat fotogrammetria, kuvatulkinta ja kaukokartoitus. Kansalliskomitea toimii Fotogrammetrian ja kaukokartoituksen seuran (FKS) yhteydessä.
Future Earth Suomi globaalimuutostutkimuksen kansalliskomitea	Future Earth Suomi globaalimuutostutkimuksen kansalliskomitea koordinoi globaalimuutostutkimuksen living lab -verkostoa, joka tuo yhteen tutkimuksen tuottajat ja hyödyntäjät suunnittelemaan yhdessä kestävä kehityksen tutkimushankkeita.

³² CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

³³ Koronapandemian aiheuttama tilapäinen muutos toimintaympäristössä pienensi vuonna 2020 toimintakuluja.

³⁴ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

³⁵ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

³⁶ Taulukon lähde Suomen Tiedeakatemioiden (2021d)

Fysiikan kansalliskomitea	Suomen kansallinen fysiikan komitea edustaa eri fysiikan aloja. Komitea toimii Suomen Fyysikkoseuran yhteydessä
Fysiologian kansalliskomitea	Suomen kansallinen fysiologian komitea edistää ihmisen, eläinten, kasvien ja muiden eliöiden fysiologista tutkimusta. Komitea toimii Suomen fysiologiyhdistyksen yhteydessä.
Geodeettis-geofysikaalinen kansalliskomitea	Geodeettis-geofysikaalisen kansallisen komitean alaan kuuluvat maapallon tutkimukseen keskittyvät fysikaaliset, kemialliset ja matemaattiset tieteenalat (esim. maanmittausoppi, tulivuoritutkimus, hydrologisten kiertojen tutkimus, ilmakehätutkimus, merentutkimus jne.). Komitea toimii Geofysiikan Seuran yhteydessä.
Geologian kansalliskomitea	Suomen kansallinen geologian komitean mielenkiinnon kohteina ovat kansainväliset alan standardit, geotieteiden koulutus, geotieteisiin liittyvä tiedeviestintä ja ympäristökatastrofien hallinta.
Historiatieteiden kansallinen komitea	Historiatieteiden kansallinen komitea toimii Suomen Historiallisen Seuran alla. Komitea edustaa suomalaista historiantutkimusta historiantutkijoiden kansainvälisessä järjestössä CISH: Comité International des Sciences Historiques.
Ilmastotutkimuksen kansalliskomitea	Suomen kansallisen WCRP-komitean alaa on ilmakehätutkimus, jonka tavoitteena on selvittää, missä määrin ilmasto on ennustettavissa ja kuinka ihmisen toimet vaikuttavat siihen. Komitea toimii Geofysiikan seuran yhteydessä.
Immunologian kansalliskomitea	Suomen kansallisen immunologian komitean alaa on immuunijärjestelmää ja sen toimintaa koskeva tutkimus. Komitea toimii Suomen immunologiayhdistyksen yhteydessä.
Kemian kansalliskomitea	Suomen kansallinen kemian komitea edustaa kemian eri aloja ja toimii kemian seurojen yhteydessä.
Kristallografian kansalliskomitea	Suomen kansallisen kristallografian komitean alaa on kristallografia eli kide-tiede. Tieteenalana se liittyy niin kemiaan, geologiaan kuin fysiikkaankin.
Kvartääritutkimuksen kansalliskomitea	Suomen kvartääritutkimuksen kansalliskomitean mielenkiinnon kohteena on monitieteinen kvartäärikauden tutkimus. Se toimii Suomen Maaperätieteiden seuran yhteydessä.
Lääketieteellisen fysiikan ja tekniikan kansalliskomitea	Lääketieteellisen fysiikan ja tekniikan kansalliskomitean alaa on lääketieteellinen tekniikan ja fysiikan tutkimus sekä näiden ammatilliset käytänteet. Komitea toimii Lääketieteellisen fysiikan ja tekniikan yhdistyksen (LFTY) yhteydessä. Komiteassa on edustettuina jäseniä LFTY:stä ja Sairaala-fysiikot ry:stä.

Litosfääritutkimuksen kansalliskomitea	Suomen kansallinen litosfäärikomitea koordinoi ja edesauttaa litosfäärirakenteen ja kehityksen tutkimusta.
Maantieteen kansalliskomitea	Maantieteen kansainvälisen unionin Suomen kansalliskomitea edustaa maantieteen, talousmaantieteen ja aluetieteiden aloja.
Maaperätieteiden kansalliskomitea	Suomen kansallisen IUSS-komitean alaa on maanperätieteet, joihin kuuluvat mm. maaperäeläntiede, maaperäfysiikka, maaperägeologia, maaperähydrologia, maaperägeokemia, maaperäbiologia, maaperäkemiat, maamikrobiologia ja maan mineralogia. Komitea toimii Suomen maaperätieteiden seuran yhteydessä.
Matematiikan kansalliskomitea	Matematiikan kansallinen komitea toimii matematiikan alalla, mutta on myös läheisessä yhteydessä Matematiikan opetuksen toimikuntaan.
Matematiikan opetuksen kansalliskomitea	Matematiikan opetuksen toimikunta edistää Suomessa tehtävää matematiikan opetuksen tutkimusta.
Mekaniikan kansalliskomitea	Suomen mekaniikan kansalliskomitea toimii teoreettisen ja sovelletun mekaniikan alalla.
Merentutkimuksen kansalliskomitea	Merentutkimuksen kansalliskomitea edustaa monitieteistä merentutkimusta ja komiteassa on edustus eri alojen kansallisista tieteellisistä seuroista ja kansalliskomiteoista.
Optiikan kansalliskomitea	Suomen optiikan kansalliskomitea toimii optisten tieteiden ja tekniikan alalla. Komitea on järjestäytynyt Photonics Finlandin, Suomen kansallisen fotoniikkaverkoston yhteyteen.
Polaarialueiden tutkimuksen kansalliskomitea	Polaarialueiden tutkimuksen kansallinen komitean tarkoituksena on edistää polaarialueiden tutkimusta Suomessa sekä toimia kansainvälisten tieteellisten unionien neuvoston (ICSU) asettaman Etelämannerin tutkimuksen tieteellisen komitean (SCAR) sekä Kansainvälisen arktisen tieteen komitean (IASC) Suomen kansallisena komiteana.
Psykologian kansalliskomitea	Suomen kansallisen IUPsys-komitean ala on psykologia.
Radiotieteen kansalliskomitea	Suomen radiotieteen kansalliskomitean aloja mm. ovat sähkömagneettinen metrologia, kentät ja aallot sekä sähkömagneetiikka biologiassa ja lääketieteessä. Kansalliskomitea järjestää säännöllisesti kansalliset Radiotieteen päivät.
Ravitsemustieteen kansalliskomitea	Suomen kansallinen ravitsemustieteen komitea toimii ravitsemustieteen alan ja sen sovellusten piirissä. Komitea on järjestäytynyt Suomen Ravitsemustieteen yhdistyksen yhteyteen.
Sosiologian kansalliskomitea	Sosiologian kansalliskomitea toimii Westermarck-seuran yhteydessä.

Taloustieteen kansalliskomitea	Suomen taloustieteellisten yhdistysten yhteistyötoimikunta toimii taloustieteiden alalla.
Tieteenfilosofian kansalliskomitea	Tieteenfilosofian kansalliskomitean alaa on tieteenfilosofia. Sen sisarkansalliskomitea on Tieteen ja teknologian historian kansalliskomitea ja kansainvälinen kumppani International Union of History and Philosophy of Science, Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science.
Tieteen ja teknologian historian kansalliskomitea	Tieteen ja teknologian historian kansalliskomitean tehtävänä on edistää tieteen ja teknologian historian tutkimusta. Tieteen ja teknologian historian kansalliskomitean sisarkansalliskomitea on Tieteenfilosofian kansalliskomitea.
Toksikologian kansalliskomitea	Suomen kansallisen toksikologian komitean alaa on toksikologia, kemikaalien ja fyysisten tekijöiden haitallisten (toksisten, myrkyllisten) vaikutusten tutkimista biologisissa systeemeissä. Komitea toimii Suomen Toksikologiyhdistyksen yhteydessä.
Data-asiain kansalliskomitea	Data-asiain kansalliskomitea tuo yhteen data-alan suomalaisia toimijoita ja luo yhteyksiä alan kansainvälisiin järjestöihin.
Tähtitieteen kansalliskomitea	Suomen tähtitieteen kansalliskomitean alaa on tähtitiede ja alaan liittyvä tiedekasvatus.

2.4 CoFAn kannalta keskeisiä toimintaympäristön muutoksia

CoFA toimii suomalaisessa tiedeyhteisössä, johon vaikuttavat niin tieteen ja tutkimuksen yleinen tila, tieteentekijöiden taustaorganisaatioissa tapahtuvat muutokset, tieteen rahoituksessa tapahtuvat muutokset sekä keskeiset tieteentekijöiden toimintaedellytyksiin vaikuttavat kansainväliset trendit.

Keskeisinä CoFAn toimintaan vaikuttavina tekijöinä on arvioinnissa tiedeakatemioiden oman strategisen toiminnan muutosten lisäksi tunnistettu

1. opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta-avustus ja sen tulevaisuus,
2. tieteellisen keskustelun kasvava merkitys kansainvälisesti,
3. tieteen viestinnällisyyden kasvu ja
4. tiedenevannon kasvava merkitys yhteiskunnassa.

CoFAn toiminta rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä toiminta-avustuksella tieteelle tarkoitettujen rahapelitoiminnan varojen kautta. Viime aikoina Veikkaus Oy:n tulot ovat merkittävästi vähentyneet, mikä on jo heijastunut suoraan ministeriön käytettävissä oleviin yleis- ja erityisavustusvaroihin. Vajetta on toistaiseksi pystytty paikkaamaan muilla keinoin, mutta trendin jatkuessa ja rahoitusperusteiden todennäköisesti muuttuessa

lähivuosina on väistämättä nähtävissä tarve avustusten myöntämisperusteiden ja -kohteiden uudelleenarvioinnille. CoFAn toiminnan relevanssin ja vaikuttavuuden osoittaminen tulee nousemaan yhä tärkeämmäksi.

Globaalin tieteeseen perustuvan keskustelun ja tiedediplomatian tarve nähdään kasvavana trendinä. CoFAn ydintehtävänä on edistää suomalaisten tutkijoiden osallistumista ja vaikuttamista kansainvälisen tiedeyhteisön keskusteluun ja vaikuttamistyöhön. Tiedekentän kansainvälisessä järjestäytymisessä tapahtuneet muutokset vaikuttavat suoraan CoFAn toimintaedellytyksiin. Euroopassa tiedeakatemiajärjestöt ovat järjestäytyneet Euroopan komission tiedeneuvontamekanismi Scientific Advice Mechanism (SAM) -organisaatioksi. Lisäksi kansainvälinen tieteen kattojärjestökenttä on uudistunut vuoden 2018 kuluessa, kun maailman Tiedeneuvosto ICSU ja sosiaalitieteiden kattojärjestö ISSC yhdistyivät uudeksi Maailman Tiedeneuvostoksi (International Science Council ISC).³⁷ Suomalaisen tiedekentän läsnäolo näissä organisaatioissa on tarpeen varmistaa.

Tieteen tekeminen on myös viestinnällistynyt ja tieteellinen keskustelu ja tieteeseen perustuvan tiedon näkyväksi tekeminen yhteiskunnassa vaatii yhä enemmän resursseja. Samalla erityisesti nuorten tutkijoiden vähentynyt kiinnostus tiedejärjestötyöhön uhkaa tiedeakatemiajärjestöjen uusiutumiskykyä. Erityisesti nuorten tutkijoiden houkuttelemisen mukaan toimintaan sekä heidän pääsynsä kansainvälisten organisaatioiden seulan läpi tärkeisiin tehtäviin on CoFAn oman arvion mukaan merkittävä toimintaympäristön haaste.

Yksi globaaleista trendeistä on tiedeneuvonnan kasvava merkitys sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja tarve muodostaa riippumattomalle tiedekentälle kiinteä suhde valtionhallintoon. Näin tiedepohjaista tietoa voitaisiin käyttää yhteiskunnan hyödyksi entistä paremmin. Tiedeneuvontatyön järjestämistä Suomessa pohditaan tämän arvioinnin toteuttamisen aikaan ja tiedeneuvonta näkyy myös CoFAn johtosäännössä yhtenä toiminnan tavoitteena.

3 CoFAn toiminta arvioinnin teema-alueilla

3.1 Avainluvut

Arvioinnin pohjaksi taulukkoon 3 on koottu CoFAn toiminnan avainlukuja arvioinnin kaudelta 2018–2020. Taulukot on koottu CoFAN OKM:lle toimittamista selvityksistä vuosilta 2018-

³⁷ International Science Council (2021a)

2020 sekä CoFAn toimintakertomuksista. Avainlukujen perusteella toiminta on kaudella ollut vakaata ja siitä ei ole tapahtunut mullistavia muutoksia suuntaan tai toiseen.

Taulukko 3. CoFAn toiminnan avainlukuja.

Toiminta	2018	2019	2020
CoFAn edustus kansainvälisissä monenkeskisissä tiedejärjestöissä	11	11	11
Kansalliskomiteoiden määrä	37	37	37
Kansainväliset järjestöt, joissa edustus kuukausissa	57	57	57
CoFAn nimeämät henkilöt kansainvälisten tiedejärjestöjen luottamustoimissa ja työryhmissä		22	28
Kansainväliset tiedenevontaraportit, joiden kirjoittajina CoFAn nimeämiä suomalaisia asiantuntijoita	3	4	6
Nobel Laureate -tapaamisten osallistujat	2	4	3 (siirtyi koronan vuoksi)
CoFAn isännöimät kansainväliset tilaisuudet	Eurooppalaisen seminaarisarjan tapahtuma	EASACin kokoukset	
Osallistettujen henkilöiden määrä yhteensä ³⁸	36	39	45
Kansalliskomiteoiden kautta osallistettujen henkilöiden määrä	370	370	370
Julkisten tapahtumien osallistujat	100+	520	1570 (etä)

Toiminnan arvioinnissa on lähtökohtana huomioitu COVID -19 pandemian aiheuttama poikkeustilanne kansainvälisen yhteistyön kannalta vuosina 2020–21. CoFAn toiminnassa tämä on heijastunut esim. matka-avustusten määrään. Toiminnan avainlukujen tarkastelu näyttää kuitenkin, että poikkeustilanne ei ole heikentänyt toimintaa CoFAn toiminnan ydinalueilla.

³⁸ CoFAn johtoryhmä, tiedeakatemioiden sihteeristöt, kansainvälisten asioiden toimikunta, ihmisoikeuskomitea, tiedejärjestöjen luottamustoimet ja työryhmät

Paikoittain etätoiminta on sen sijaan mahdollistanut laajemman joukon osallistamista toimintaan.

3.2 Tiedeakatemioiden kansainvälisen toiminnan edistäminen

3.2.1 Lähtötilanne

Kansainvälisen toiminnan lähtökohtana toimii Tiedeakatemian neuvottelukunta TANKin toiminta, joka siirtyi sellaisenaan uuden CoFAn alle. Kansainvälistä toimintaa on edellisen kerran tarkasteltu vuonna 2016, jolloin tarkasteltiin TANKin toimintaa ja tavoitteita sekä nimeämisprosesseja, suomalaisten toimintaa kansainvälisissä järjestöissä, tiedonkulkua organisaatioiden välillä, tiedon välittämistä niin tiedeyhteisöön kuin yhteiskuntaan sekä toiminnan vaikutuksia ja hyötyjä³⁹.

Arvioinnin pohjalta suosituksia annettiin kolmessa eri teemassa: tiedonkulun parantaminen, osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen sekä tuleva strategiatyö.

Tiedonkulun parantamiseksi suositeltiin erityisesti kutsumaan neuvottelukuntaa edustaneita järjestöjä nykyistä useammin neuvottelukunnan kokouksiin sekä järjestämään edustajille yhteisiä tapaamisia. Lisäksi raporteista ja julkaisuista tehtävän suomenkielisen tiivistelmän ajatus esiteltiin tässä arvioinnissa. Myös tiedonkulkua teknillisen alojen järjestöihin suositeltiin parannettavan.

Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistamiseksi suositeltiin edelleen kehitettävien yhteistyösuhteita järjestöjen sisällä yhteisten tavoitteiden edistämiseksi sekä nimeämisprosessin kehittämisen jatkamista, ja yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä suositeltiin jatkettavan kohdennettua viestintää.

Strategiatyössä suositeltiin keskustelua tavoitteenasettelusta eri organisaatioiden suhteen sekä keskustelua aktiivisuuden mahdollisesta lisäämisestä globaaleissa organisaatioissa.

3.2.2 CoFAn toiminta kaudella 2018–21

Kaudella 2018–21 CoFA on osallistunut aktiivisesti kansainvälisen tiedejärjestötyön toimintoihin ja kehittämiseen. Se vastaa tietopyyntöihin ja tekee itse aloitteita käsiteltävistä aihepiireistä. Lisäksi se on nimittänyt ja esittänyt suomalaisia asiantuntijoita kansainvälisiin työryhmiin ja toimielimiin ja tukenut valittujen henkilöiden työtä.⁴⁰

³⁹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁴⁰ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

Toimintakaudella Suomella on ollut kattavaa edustusta muun muassa EASACissa, joka koostuu Euroopan unionin päättäjille suunnattuja, tutkimustietoon perustuvia kannanottoja, raportteja ja suosituksia, sekä luo uusia keskusteluyhteyksiä. EASACin alla toimii kolme ohjausryhmää ja kaikissa on kaudella ollut edustusta Suomesta. Toinen merkittävä kattojärjestö on ALLEA, jonka varapresidenttinä toimi kaudella 2018–2020 suomalainen edustaja.

Haastattelujen perusteella CoFAn prosessia on pidetty toimivana keinona haarukoida oikeat henkilöt kansainvälisiin tehtäviin. Haastattelujen perusteella suomalaisia on nimitetty järjestöihin kiitettävästi. CoFAn kautta nimetyt edustajat ovat haastattelujen mukaan myös osallistuneet aktiivisesti kattojärjestöjen toimintaan, ml. raporttien laatimiseen. Esimerkiksi vuonna 2020 EASACin raportteja, kommentaareja ja julkilausumia ilmestyi vuoden aikana kuusi kappaletta.⁴¹

CoFA on myös toiminut aktiivisesti kansainvälisten järjestöjen yhteistyökumppanina emännöiden esimerkiksi EASACin kokouksia vuonna 2019 ja ALLEAn yleiskokousta vuonna 2021. Tällaisia tilaisuuksia pidettiin haastatteluissa parhaina keinoina kasvattaa Suomen kansainvälistä näkyvyyttä tiedemaana.

3.2.3 Perustaja-akatemioiden toiminta

Perustaja-akatemit toimivat kahdenvälisesti yhteistyössä eri maiden vastinpariensä kanssa. CoFAn perustamisen myötä kansainvälisten kattojärjestöjen jäsenyydet on kokonaisuudessaan siirretty CoFAn alle. Arvioinnissa kuultujen tahojen mukaan tämän myötä on tapahtunut selkeää kehitystä, niin että suomalaista yliedustusta ja päällekkäisyyksiä edustuksessa vältetään.

3.2.4 Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo

Arvioinnin aineistojen perusteella CoFA on kaudella 2018–21 hoitanut tehtävänsä kansainvälisten kattojärjestöjen suhteen hyvin. CoFAn työtä yhteiselimenä arvostetaan niin Suomessa kuin ulkomaillakin.

Edelliseen TANKin arviointiin liittyen voi todeta, että osallistamis- ja vaikutusmahdollisuuksia on edistetty ja kehitetty nimeämisprosesseissa ja aktiivisen osallistumisen edistämisessä.⁴²

Voidaan arvioida, että tiedeyhteisön kansainvälisen edustuksen koordinaatio on ollut tuloksellista. CoFAn toiminnan on koettu tukevan suomalaisten pääsemistä merkittäville paikoille kattojärjestöissä. CoFAn toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten määrä on toimikauden aikana kasvanut: vuonna 2018 osallistujia oli 36, ja vuonna 2020 vapaaehtoisten määrä oli 45.

⁴¹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁴² Viestintään liittyvät suositukset käsitellään tiedeneuvonnan ja -viestinnän alaluvussa.

Suomalaisten edustajien rooli kattojärjestöissä on ollut vaikuttava. Suomi on esimerkiksi ai-noana maana ollut edustettuna EASACin kaikissa kolmessa ohjausryhmässä, ja ALLEAN varapresidenttinä toimi kaudella 2018–2020 suomalainen edustaja, mikä on merkittävä on-nistuminen Suomen kaltaiselta pieneltä maalta. Toiminnan kautta suomalaisella tiedeyhteisöllä on ollut mahdollisuus vaikuttaa kansainvälisten kattojärjestöjen kautta esimerkiksi sii-hen, mikä viesti menee EU:hun ja YK:hon tiedeyhteisön äänenä. Samalla Suomen kansain-välistä näkyvyyttä on edistetty.

3.3 Nuorten tutkijoiden kansainvälistymisen edistäminen

3.3.1 Lähtötilanne

Nuorten tiedeakatemit on 2000-luvulla syntynyt ilmiö, jolla halutaan tarjota nuorille huippu-tukijoille oman foorumin edistää heille tärkeitä asioita. Nuorten akatemioita tai vastaavia nuorten tieteenekijöiden verkostoja toimii lähes 50 maassa⁴³. Esimerkiksi Ruotsissa ja Tans-kassa Nuorten Akatemit ovat toimineet vuodesta 2011.

Suomessa Nuorten Tiedeakatemia perustettiin vuonna 2017 Suomalaisen Tiedeakatemian yhteyteen, jossa aiemmin oli toiminut nuorten tieteenekijöiden klubi. Nuorten Tiedeakatemia haluaa tehdä nuorten tutkijoiden työtä näkyvämmäksi ja rohkaista nuoria tieteen pariin rakentamalla yhteyksiä tutkijoiden ja oppilaitosten välille. Se kokoontuu säännöllisesti keskus-telemaan sen jäsenten tutkimuksista ja tieteeseen liittyvistä asioista. Nuorten Tiedeakate-mian jäsenet valitaan kutsumenettelyllä nelivuotiskaudeksi⁴⁴.

3.3.2 CoFAn toiminta kaudella 2018–21

CoFA ohjaa osan OKM:ltä saamastaan toimintatuesta Nuorten Tiedeakatemian kansainvä-liseen työhön esimerkiksi maksamalla nuorten kansainvälisten akatemiajärjestöjen kuluja.

CoFA on toimintakaudellaan tukenut nuorten tutkijoiden kansainvälistymistä lähinnä esittä-mällä heitä kansainvälisiin tehtäviin. Esitysten onnistumisesta ei ole ollut arvioinnin käytössä tarkkaa tietoa, mutta haastattelujen perusteella voi yleisesti todeta, että nuorten tutkijoiden pääseminen meriittiperusteisiin kansainvälisiin tehtäviin ei ole kovin helppoa. Myöskään nuorten tutkijoiden keskuudessa kiinnostus tällaisia tehtäviä kohtaan ei ole itsestäänselvyys.

CoFA on myös pyrkinyt kannustamaan kansalliskomiteoita valitsemaan nuoria tutkijoita jä-senistöönsä, luottamustoimiinsa ja kansainvälisiin kokousdelegaatioihin. Kansalliskomiteoi-den edustuksessa kansainvälisissä tiedejärjestöissä tai tutkimusohjelmissa ei ole menneellä

⁴³ Global Young Academy (2021)

⁴⁴ Suomalainen Tiedeakatemia (2021a)

kaudella kuitenkin ollut mukana nuoria tutkijoita. Sen sijaan arvioinnin yhteydessä toteutetun kyselyn perusteella noin puolet komiteoista raportoi, että nuoria tutkijoita on ollut mukana järjestämässä kansalliskomiteoiden tapahtumia, ja osallistunut suurimpaan osaan tilaisuuksista.

CoFA on myös nimennyt ehdokkaita erilaisiin nuorten tutkijoiden tapahtumiin ja verkostoihin. CoFA toimii Lindau Nobel Laureate –tapaamisten kansallisena akateemisena kumppanina, eli hoitaa suomalaisten osallistujien ennakkokarsinnan ja vastaa valituiksi tulevien matkakuiluista ja osallistumismaksuista. Ennen vuotta 2018 kumppanuus oli Suomen Akatemian vastuulla.⁴⁵ Nobel Laureate -tapaamisiin on osallistunut vuonna 2018 2 henkilöä, vuonna 2019 4, ja vuonna 2020 tarkoitus oli lähettää 3 osallistujaa, mutta tapaaminen siirtyi Covid-19-pandemian vuoksi.

Vuosina 2017–2019 CoFA toteutti Suomen Akatemian kanssa nuorille tutkijoille suunnatun mentoriohjelman. Pilottiohjelma oli suunnattu vuoden 2016 syyskuun haussa rahoitettujen akatemiahankkeiden johtajille.⁴⁶ Ohjelmaa pidettiin onnistuneena.

3.3.3 Perustaja-akatemioiden toiminta

Nuorten Tiedeakatemia toimii Suomalaisen Tiedeakatemian yhteydessä. Nuorten Tiedeakatemia pitää yhteyttä kansainvälisiin nuorten akatemiajärjestöihin. Yhteistyö on viime vuosina laajentunut niin, että nykyään myös muut tiedeakatemit saavat ehdottaa edustajia Nuorten Tiedeakatemiaan.

3.3.4 Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo

CoFA on arvioidulla kaudella onnistunut tavoitteessaan tukea nuorten tutkijoiden kansainvälistymistä jossain määrin.

Arvioinnin perusteella CoFA on tehnyt arvokasta työtä nimitysten eteen, mutta nuoria on vaikea saada läpi kansainvälisten kattojärjestöjen meriittiperusteisiin tehtäviin. Sama problematiikka näyttäytyy kansalliskomiteoiden toiminnassa. Kuitenkin ne nuoret tutkijat, jotka ovat päässeet erilaisiin elimiin, kokevat toiminnan vaikuttavaksi niin oman ymmärryksen karttumisen kuin toisaalta esimerkiksi Suomen maineen ylläpitämisessä.

Nuorten tutkijoiden verkostoitumisen edistäminen sekä Lindau Nobel Laureate –tapaaminen on koettu hyödyllisinä, mutta näyttäisi siltä, että CoFAlla on ollut jokseenkin rajalliset keinot ja resurssit käytössä nuorten tutkijoiden kansainvälistymisen tukemiseen. Lisäksi CoFA ja sen tarjoamat mahdollisuudet ovat arvioinnin perusteella jääneet suurelle osalle nuorista tutkijoista etäisiksi.

⁴⁵ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁴⁶ Suomalainen Tiedeakatemia (2017)

3.4 Kansalliskomiteoiden edistäminen

3.4.1 Lähtötilanne

Vuonna 2016 valmistunut arviointi kansalliskomiteajärjestelmän toiminnasta katsoi, että kansalliskomiteoiden vaikutukset ovat suhteessa selvästi suuremmat kuin niille myönnetty tuki-eurot. Järjestelmä nähtiin eurooppalaisittain edistyksellisenä ja merkittävässä roolissa suomalaisen tieteen kansainvälistymisessä. Arvioinnissa kuitenkin korostui tarve toiminnan ammattimaistumiselle sekä selkeämmälle kehitystyölle. Yleisten ja koordinointiin liittyvien suositusten lisäksi arviointi antoi suosituksia kansalliskomiteajärjestelmän kattavuuden parantamiseksi sekä kansainvälisen ja kansallisen verkostoitumisen tehostamiseksi.

Arvioinnissa korostuivat seuraavat suositukset:

Yleiset suositukset

Suositus 1: Tiedeakatemiain neuvottelukunnan on muodostettava strategia kansalliskomiteajärjestelmän toiminnan pitkäaikaisen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Suositus 2: Koko kansalliskomiteajärjestelmä tulee arvioida säännöllisin väliajoin.

Suositus 3: Kaikilla kansalliskomiteoilla tulee olla säännöt.

Suosituksia kansalliskomiteajärjestelmän kattavuuden parantamiseksi

Suositus 4: Neuvottelukunnan tulee edistää monitieteisten kansalliskomiteoiden perustamista.

Suositus 5: Neuvottelukunnan tulee tukea olemassa olevien komiteoiden uudelleenjärjestäytymistä kattaviksi ja monipuolisiksi kokonaisuuksiksi.

Suosituksia kansainvälisen ja kansallisen verkostoitumisen tehostamiseksi

Suositus 6: Kansalliskomiteoita on tuettava kansainvälisten luottamustehtävien saamisessa. Luottamustoimien hoitamiseen tulee taata pitkäaikainen ja vakaa tuki.

Suositus 7: Tukea kansalliskomiteatoimintaan ja -verkostoitumiseen kotimaassa on vahvistettava siltä osin kuin se edistää myös kansainvälistä verkostoitumista.

Suosituksia kansalliskomiteajärjestelmän koordinointiin

Suositus 8: Kansalliskomiteajärjestelmä on pidettävä joustavana.

Suositus 9: Neuvottelukunnalla tulee olla läpinäkyvät kriteerit, joiden perusteella kansalliskomiteoiden toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan vuosittaisen raportoinnin yhteydessä.

Suositus 10: Neuvottelukunnan tulee tukea urallaan nuorten tutkijoiden osallistumista kansalliskomiteatoimintaan sekä siihen liittyviin kansainvälisiin kokouksiin.

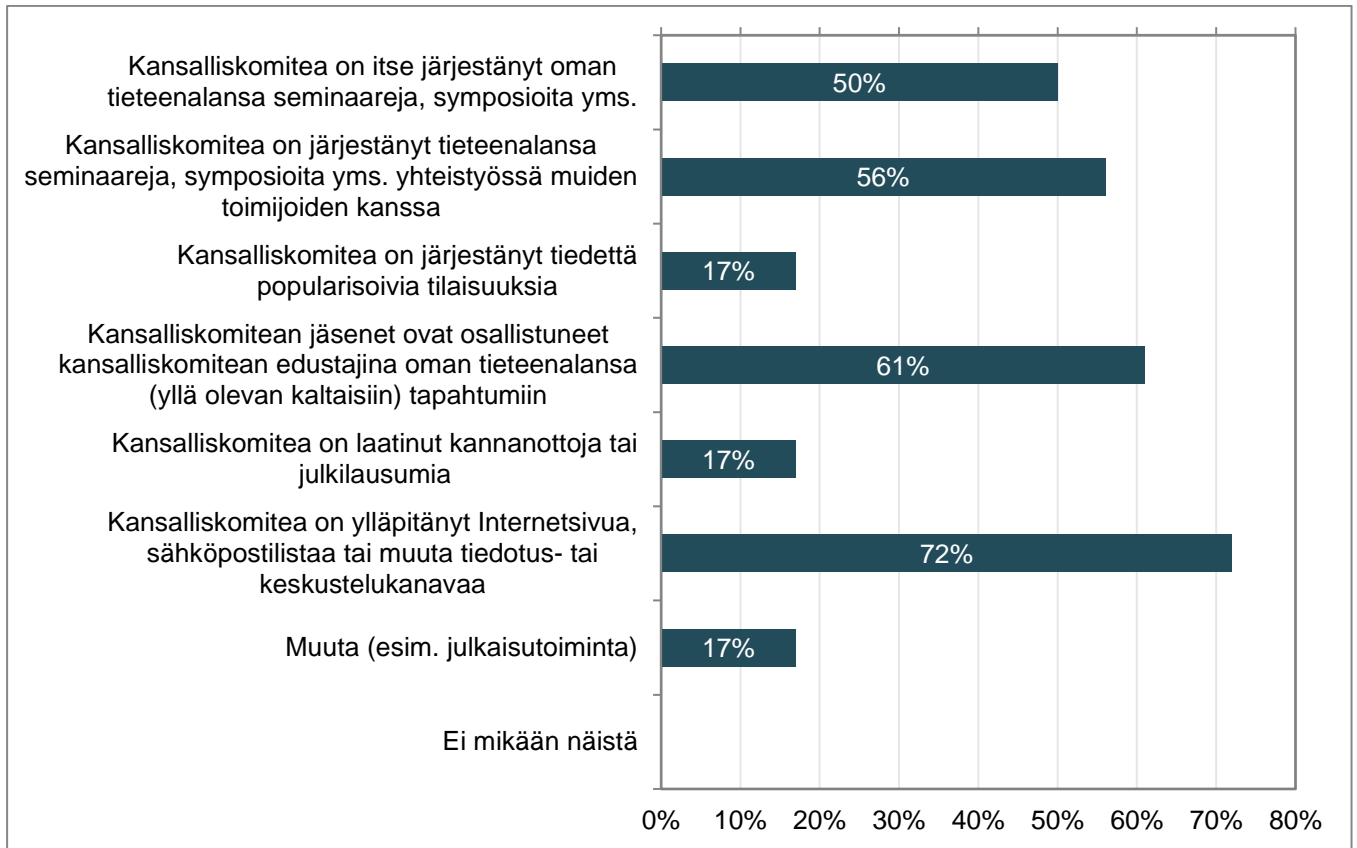
3.4.2 Kansalliskomiteoiden toiminta 2016-21

CoFAn arvioinnin yhteydessä toteutettiin uusi kansalliskomiteakysely, johon osallistui 50% komiteoista, eli yhteensä 18 komiteaa (ks liite 2). Muiden kansalliskomiteoiden tietoja ei saatu kerättyä. Seuraavat luvut pohjautuvat enimmäkseen tämän kyselyn tuloksiin.

Kaikki kyselyyn vastanneet kansalliskomiteat kuuluvat maailmanlaajuisiin tiede- ja yhteistyöjärjestöihin. Yli puolet kuuluu myös eurooppalaisiin järjestöihin, ja kolme pohjoismaisiin järjestöihin. Suurin osa kansalliskomiteoista ei osallistu tutkimusohjelmiin. Kansalliskomiteat kuitenkin jakavat tietoa jäsenilleen, jotka puolestaan osallistuvat tutkimusohjelmiin. Vain kaksi kansalliskomiteaa ilmoitti osallistuvansa monitieteisiin tutkimusohjelmiin.

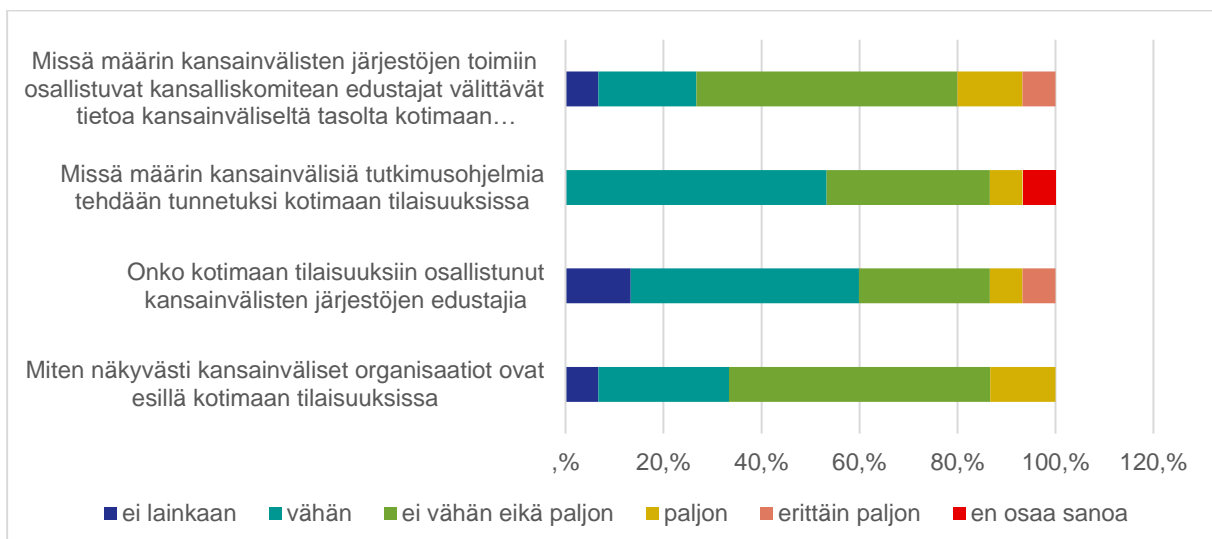
Kyselyyn vastanneiden kansalliskomiteoiden jäsenistä selvästi suurin osa (76 %) toimi kansainvälisten tiedejärjestöjen tai niiden alaisten työryhmien tai tutkimusohjelmien luottamustehtävissä vuonna 2021 ja lähes kaikki olivat toimineet tällaisissa tehtävissä viimeisen viiden vuoden aikana. Kansainvälisissä tehtävissä ei ollut nuoria tutkijoita.

Kansalliskomiteat harjoittivat myös joiltain osin kotimaista toimintaa (Kuva 2), johon laskettiin mm. Internet-sivun, sähköpostilistan tai muun tiedotus- tai keskustelukanavan ylläpitäminen (72 %) sekä osallistuminen oman tieteenalansa tapahtumiin (61 %). Nuoria tutkijoita oli osallistunut tilaisuuksien järjestämiseen (50%) sekä osallistujina tilaisuuksiin (87%).

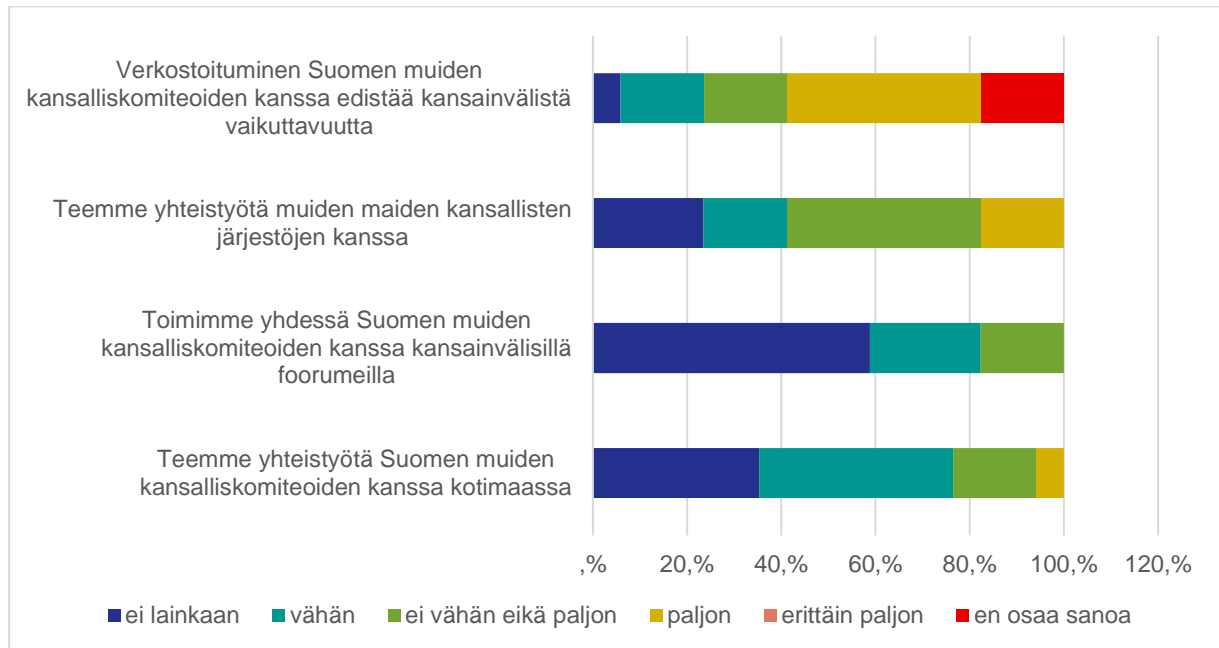
Kuva 2. Kansalliskomiteoiden kotimaan toiminta.

Kansalliskomiteoiden kansainvälisen ja kansallisen toiminnan välillä ei löytynyt juurikaan synergioita: vain pari komiteaa koki, että kansainväliset organisaatiot olivat olleet paljon esillä kotimaan tilaisuuksissa ja viidesosa, että edustajat olivat välittäneet tietoa kansainväliseltä tasolta kotimaan tilaisuuksissa. Yli puolet komiteoista totesi, että kansainvälisten järjestöjen edustajia oli osallistunut kotimaan toimintaan vähän tai ei lainkaan ja että kansainvälisiä tutkimusohjelmia oli tehty tunnetuksi kotimaan tilaisuuksissa vain vähän. Yhtä vaille kaikki vastanneista kansalliskomiteoista indikoivat järjestäneensä tilaisuuksia.

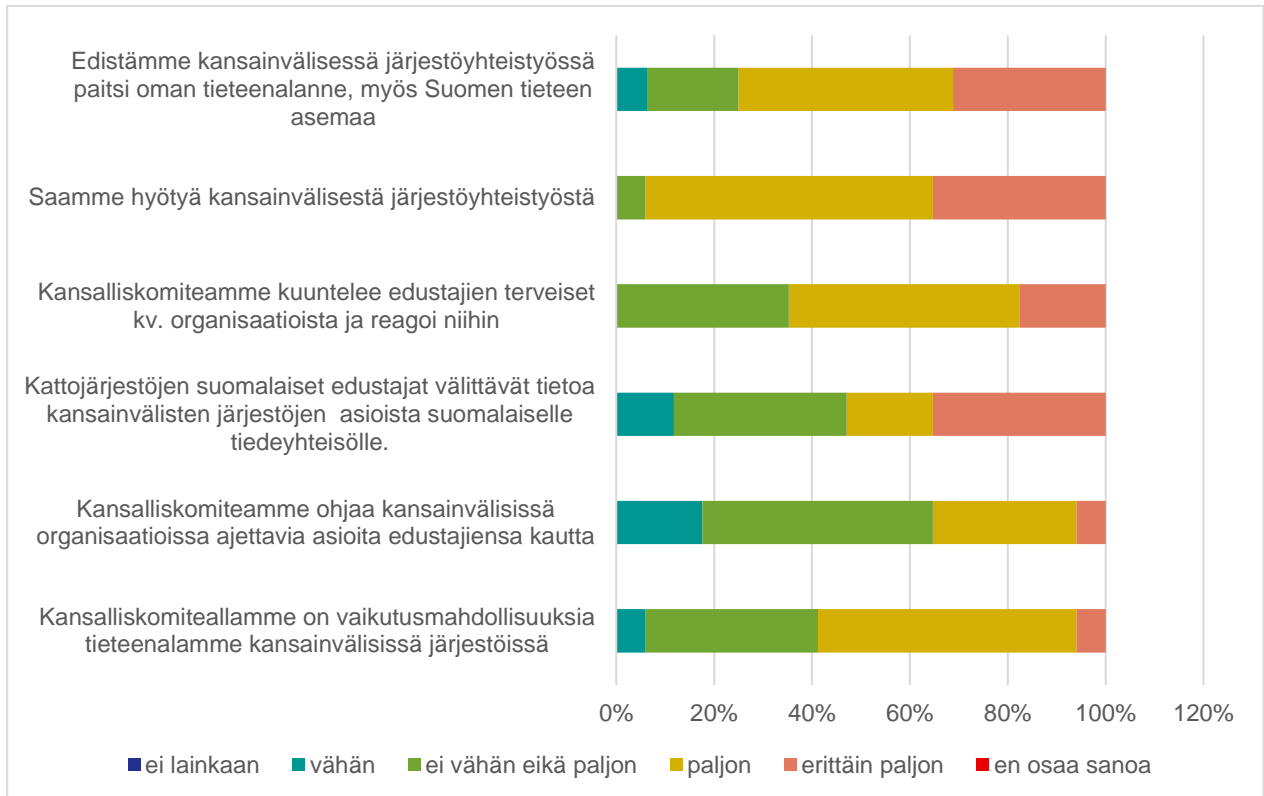
Kuva 3. Kansalliskomiteoiden arvio kansainvälisen ja kotimaan toiminnan yhteyksistä.

Samoin kansalliskomiteat arvioivat tekevänsä vain vähän yhteistyötä keskenään kotimaassa tai kansainvälisillä foorumeilla (Kuva 4). Enemmän yhteistyötä tehtiin muiden maiden kansallisten järjestöjen kanssa. Kyselyn tuloksissa on havaittavissa, että yleisesti aktiivisemmat kansalliskomiteat olivat myös verkostoituneet herkemmin muiden kansalliskomiteoiden kanssa.

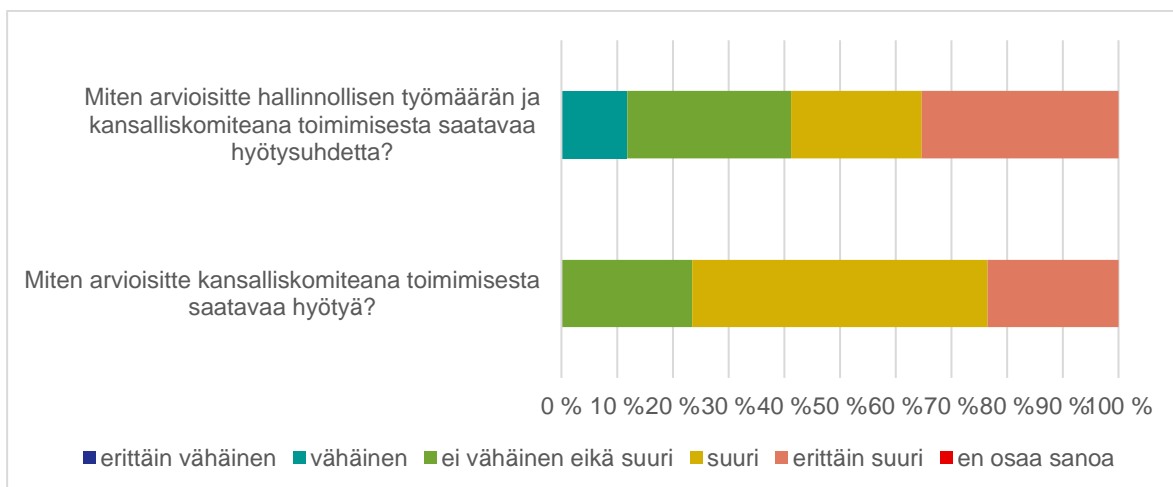
Kuva 4. Kansalliskomiteoiden yhteistyö muiden kansalliskomiteoiden kanssa.

Kyselyn itsearvioinnin perusteella (Kuva 5) kansalliskomiteat pitävät sekä omaa toimintaansa että kansalliskomiteajärjestelmää Suomessa tärkeänä. Suurin osa vastaajista koki, että heillä on vaikutusmahdollisuuksia tieteenalan kansainvälisissä järjestöissä ja pystyvät järjestelmän kautta edistämään paitsi omaa tieteenalaa, myös Suomen tieteen asemaa. Sen sijaan monikaan ei osannut arvioida, kuinka hyvin järjestelmä kattaa Suomen tiedeyhteisön tarpeita ja kyselyn avovastauksissa nousi myös jonkin verran toiminnan kehitystoiveita. Vastauksissa toivottiin mm. toimintatuen kohdentamista myös kotimaan tilaisuuksiin ja laajemmin uusiin luottamusasemiin pääsyä olemassa olevien vaikuttavuuden ylläpidon sijaan. Henkilöresurssien puute nousee myös selvänä ongelmana esille.

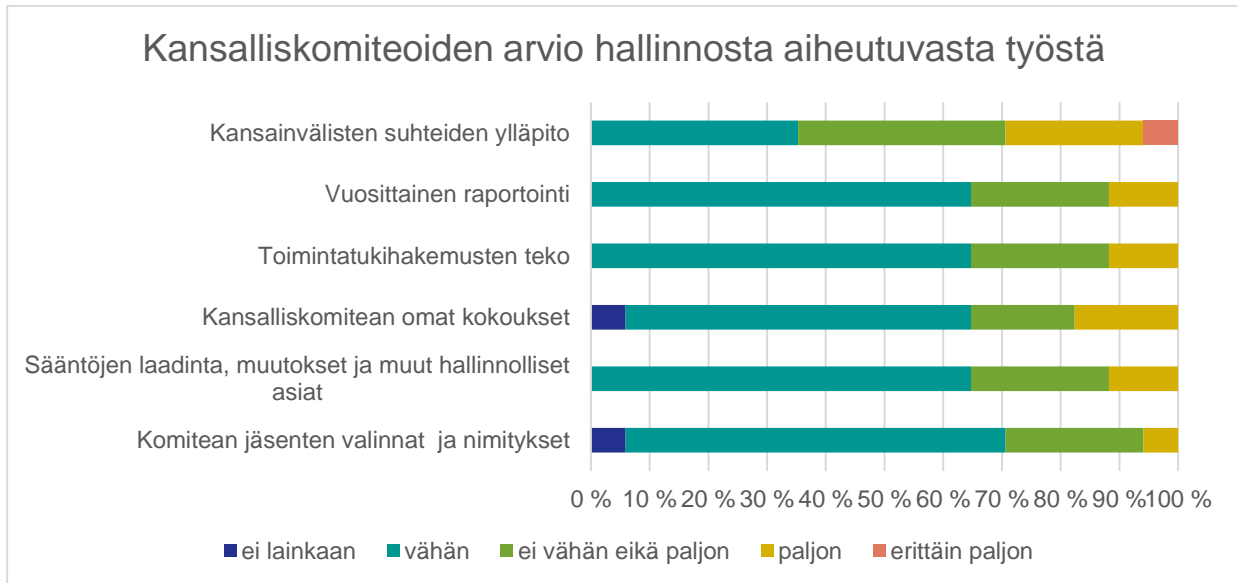

Kuva 5. Kansalliskomiteoiden arvio kansalliskomitean vaikuttavuusmahdollisuuksista.

Selvä enemmistö koki kansalliskomiteana toimimisen hyödylliseksi ja työmäärän ja toiminnan hyötysuhteen hyväksi. Toiminnan aktiivisuutta tai laajentamista koettiin kuitenkin haasteeksi, erityisesti koettiin, että tuloksista viestimiseen ja yhteistyön kehittämiseen ei ole resursseja tai kyvykkyyksiä ja monen komitean toiminta on puheenjohtajaan henkilöitynyttä. Vaikka kansalliskomiteat itsearvioinnissa antoivat omalle toiminnalleen hyviä arvosanoja, kyselyn vastauksissa on nähtävissä toiminnan kehittämiseen, yhteistyöhön ja viestintään liittyviä haasteita.

Kuva 6. Kansalliskomiteoiden arvio kansalliskomiteana toimimisen hyödyistä.

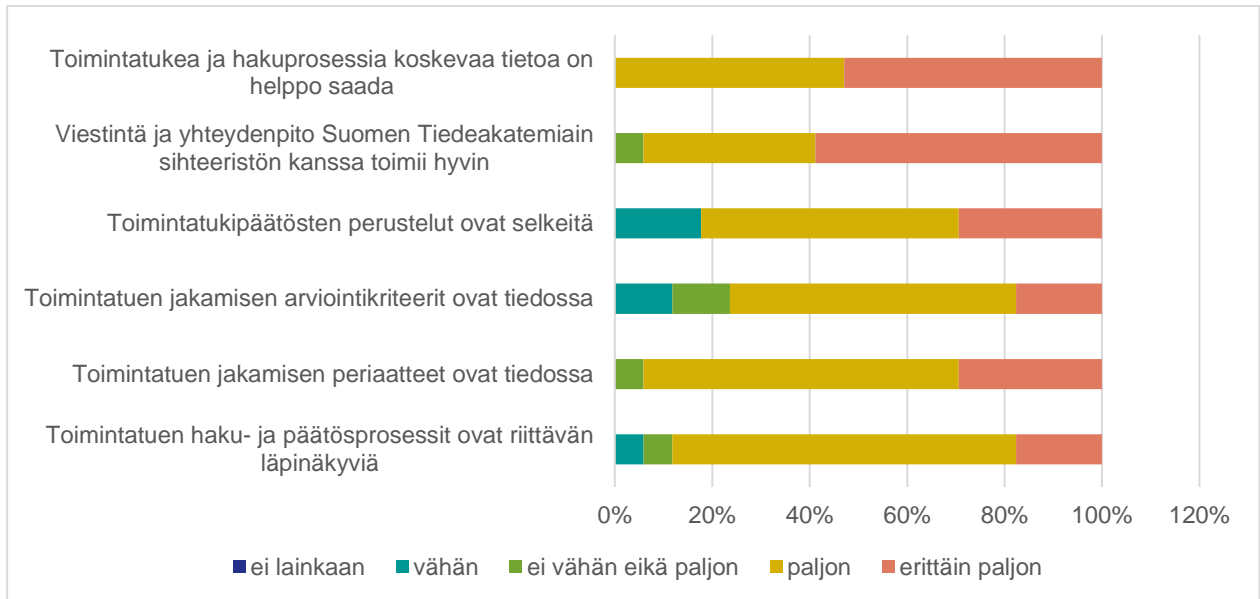
Kuva 7. Kansalliskomiteoiden arvio kansainvälisen ja kotimaan toiminnan yhteyksistä. Hallinnollisesti eniten aikaa käytetään kansainvälisten suhteiden ylläpitoon.

3.4.3 CoFAn toiminta kaudella 2018–21

CoFAn sisällä toimiva Kansainvälisten asioiden toimikunta (KAT) on vuodesta 2018 lähtien nimittänyt kansalliskomiteatyöryhmän, joka hoitaa kansalliskomiteatoiminnan koordinointiin liittyviä tehtäviä. Näihin tehtäviin kuuluvat esimerkiksi tukipäätökset, komiteanimitykset sekä toimintasuunnitelmien hyväksyminen. Haastatteluista käy ilmi, että toiminnassa hyvin vähän on muuttunut CoFAn aikakaudella 2018-2021.

CoFAn rooli OKM-rahoituksen kanavana on koettu selkeänä ja hyvin toimivana. Muuta rahoitusta kansainvälisten kattojärjestöjen toiminnan osallistumiseen ei ole saatavilla.⁴⁷ Myös kansalliskomiteat itse antavat hyvä arvosanan CoFAn toiminnan tuelle. Toimintatukien haku- ja päätösprosessit nähdään riittävän läpinäkyvinä (88% vastaajista) (Kuva 8). Toimintatukien jakamisen periaatteet ovat myös hyvin tiedossa, tosin arviointikriteerit vähäisemmin. Toimintatukipäätösten perusteluissa katsotaan olevan jonkin verran parannettavaa. Tiedonsaanti, viestintä ja yhteydenpito CoFAn kanssa arvioidaan myös hyvänä. Avoimissa vastauksissa korostuu henkilöresurssien puute, mutta mahdollisuuksia aktiivisempaan toimintaan on olemassa: esim. aktiivisempi vaikuttaminen verkossa toisi lisää nuoria tutkijoita mukaan, ja kotimaan tilaisuuksia ehdotetaan myös rahoitettavan toimintatuen kautta.

⁴⁷ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

Kuva 8. Kansalliskomiteoiden arvio toimintatukiin liittyvissä asioissa.

Kansalliskomiteoille on järjestetty vuosittainen hakuinfotilaisuus, jonka CoFA laajensi vuonna 2019 kattamaan kaikki kansainvälisten asioiden parissa työskentelevät sidosryhmät. Tässä syynä oli vähenevä kävijämäärä, jonka taas katsottiin johtuvan kansalliskomiteajärjestelmä vakiintumisesta.⁴⁸ KATin toimesta on myös järjestetty ja tiedotettu muuten kansalliskomiteoiden suuntaan toimitukiasioissa mm verkkotilaisuuksien ja sähköpostitiedotteiden kautta. 41% kansalliskomiteoista kokee, että verkostoituminen muiden Suomen kansalliskomiteoiden kanssa edistää kansainvälistä vaikuttavuutta. Lisää yhteistä toimintaa toivottiin esim. seminaarien tai verkostoitumistapaamisten muodossa.

3.4.4 Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo

CoFA on kaudella 2018–21 onnistunut kansalliskomiteatoiminnan hallinnassa hyvin. Kansalliskomiteatoiminta nähdään hyödyllisenä oman tieteenalan ja Suomen tieteen kannalta. CoFAn rooli toiminnan koordinoimisessa ja tukemisessa nähdään tärkeänä. CoFA on OKM-avustukselle selkeä kanava ja rahoituksen hallinta, jako ja raportointi toimivat sujuvasti.

Kansalliskomiteoiden oman arvionsa mukaan toimintakaudella on myös onnistuneesti edistetty Suomen tieteen kansainvälistymistä, ja osittain onnistuttu myös nuorten tutkijoiden osallistumisessa järjestöjen toimintaan ja kansalliskomiteoiden kotimaan toiminnan edistämisessä.

Arvioinnissa nähdään kuitenkin, että jo edellisessä arvioinnissa nostetut järjestelmän ja sen toiminnan kehittämistarpeet vaatisi edelleen lisäpanostusta. Näihin kuuluu mm. strategia

⁴⁸ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

kansalliskomiteajärjestelmän toiminnan pitkäaikaisen vaikuttavuuden lisäämiseksi, tuki olemassa olevien komiteoiden uudelleenjärjestäytymiselle kattaviksi ja monipuolisiksi kokonaisuuksiksi sekä tuki kansalliskomiteatoimintaan kotimaan verkostoitumiselle ja erityisesti nuorten tutkijoiden osallistumiselle. Arvioinnin havaintojen perusteella CoFAn nykytoiminta ei ole riittänyt löytämään näihin kehityssuosituksiin toimivia ratkaisuja. Kansalliskomiteoiden vuosittainen hakutapahtuma on laajentunut sidosryhmätapaamiseksi ja viestinnällistynyt, mikä on hyvä kehitys, mutta tarve yhteiselle toiminnalle ja tulosten jalkauttamisen tuelle on vielä läsnä.

Keskeisinä haasteina kansalliskomiteajärjestelmän jatkokehittämiselle tunnistettiin komiteoiden puutteellinen näkemys CoFAn koordinoimasta kokonaisuudesta ja heidän omasta roolistaan siinä, mistä ehkä kiellii myös kyselyn alhainen vastaajamäärä. Kansalliskomiteajärjestelmän tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus kärsii lisäksi siitä, että kansalliskomiteat toimivat hyvin itsenäisesti ja lähinnä oman tieteenalan viitekehityksessä, ja tekevät vain vähän yhteistyötä. Yksittäisillä komiteoilla on hyvin rajattu kapasiteetti tiedottaa oman kansainvälisen ja kotimaisen toiminnan sisällöistä. Tämän haasteen komiteat itse myös tunnistavat.

3.5 Tiedeakatemioiden tiedenevontaan ja tiedepolitiikkaan liittyvä toiminta

3.5.1 Lähtötilanne

Tieteelliseen tutkimukseen perustuvan tiedon välittäminen päättäjille ja yhteiskunnallisen keskustelun tueksi on kuulunut jo CoFAa edeltäneen TANKin tehtäviin.⁴⁹ CoFAn perustamisen myötä johtosääntöön tavoite on kirjattu muotoon ”vahvistaa tieteen ja tutkimustiedon roolia ja näkyvyyttä yhteiskunnassa; edistää tutkimustiedon käyttöä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa; vahvistaa tiedeakatemian tiedotusta ja tiedeviestintää” ja vuoden 2020 johtosääntöön uudistettu muotoon ”tukee tiedeakatemioiden tiedenevontaan ja tiedepolitiikkaan liittyvää toimintaa”.

3.5.2 CoFAn toiminta kaudella 2018–21

CoFAn tiedenevontaan ja tiedepolitiikkaan liittyväksi tehtäväksi on toimintakaudella mielletty ainakin, että se pyrkii jalkauttamaan kansainvälisten järjestöjen raporteja ja suosituksia Suomessa. Käytännössä CoFAn sihteeristö laatii raporteista ja suosituksista suomenkielisiä tiivistelmiä ja lähettää niitä relevanteille tahoille, kuten poliitikoille ja järjestöille, sekä

⁴⁹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

tiedottaa raporteista verkkosivuillaan ja sosiaalisessa mediassa. Esimerkiksi vuonna 2020 CoFA tiedotti 12 raportista tai julkilausumasta.⁵⁰

Toimintasuunnitelman 2020 mukaan tiedeakatemioiden työn näkyväksi ja tunnetuksi tekemiseksi CoFAn tehtävänä on lisäksi ollut järjestää tärkeimmistä kansallisia tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia ja julkaista blogitekstejä ja muita kirjoituksia. Suomen kannalta ajankohtaisten raporttien julkaisemisen yhteyteen on jossain määrin järjestetty yleisötilaisuuksia esimerkiksi kansainvälisten järjestöjen Helsingissä pidettyjen kokousten yhteydessä.⁵¹

Lisäksi CoFA on osallistunut vuosittain järjestettävään Etiikan päivään ja järjestänyt vuosittain syksyllä yleisölle avoimen ja HS-TV:n kautta levitettävän Nobel-keskustelun. Etenkin verkkokatselumahdollisuus on kasvattanut tilaisuuden suosiota. Lisäksi CoFAn tavoitteisiin kuuluu järjestää vuosittaisen kansainvälisten edustajiensa tapaaminen sekä osallistua tutkijoiden ja kansanedustajien seura TUTKASin toimintaan.⁵²

CoFA kuvailee vuonna 2020 toimintakertomuksissaan vaikutustaan tällä alalla esimerkiksi sillä, että se on maksanut jäsenmaksuja kattojärjestöihin, joiden tekemiä raportteja levitetään globaalisti.

Kotimaiset hallintoelimet voivat myös pyytää CoFAlta lausuntoja erilaisista tiedepoliittisista kysymyksistä ja nimityksiä virallisiin toimieliimiin⁵³, mutta tämä rooli ei merkittävästi noussut esiin arvioinnin haastatteluissa. Arvioinnissa ei myöskään löydetty Havaintoja siitä, että TUTKASin toimintaan olisi osallistuttu.

3.5.3 Perustaja-akatemioiden toiminta

Tiedeakatemit ovat arvioitavalla kaudella tehneet yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Science Advice Initiative of Finland (SoFI) tiede neuvonnan kehittämishankkeessa, jota Suomalainen Tiedeakatemia hallinnoi. Hanke on pyrkinyt vahvistamaan tiedeyhteisön ja yhteiskunnan päätöksentekijöiden välistä dialogia ja rakentamaan tiede neuvonnon järjestelmää tieteellisen tiedon jalostamiseksi ja välittämiseksi päätöksentekijöille.⁵⁴ CoFAn johtoryhmän jäseniä toimii myös SoFI:n johtoryhmässä.

SoFI-hanke on ollut tiedeakatemioiden yhteistä toimintaa, mutta sitä ei ole kuitenkaan hallinnollisesti kytketty CoFAan. SoFI-hankkeen päätyttyä yhteistyön on tarkoitus jatkua vuonna 2022 ja Suomalainen tiedeakatemia on tiedottanut jo ensi vuoden jatkosta⁵⁵.

3.5.4 Saavutetut tulokset ja CoFAn lisäarvo

CoFAn rooli tiede neuvonnassa ja odotukset siitä, mitä CoFAn tulisi tiede neuvontaan liittyen tehdä, on arvioinnissa jäänyt epäselväksi. Menneellä kaudella CoFA on lähinnä edistänyt

⁵⁰ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁵¹ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁵² CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁵³ CoFAlta saatu julkaisematon lähdeaineisto

⁵⁴ Suomalainen Tiedeakatemia (2021 d)

⁵⁵ Suomalainen Tiedeakatemia (2021 d)

kansainvälisten katto-organisaatioiden julkaisujen jalkauttamista Suomessa laatimalla ja jakamalla suomenkielisiä tutkimustiivistelmiä. Sen sijaan jalkauttamispotentiaali esimerkiksi kansainvälisten kattojärjestöjen raporttien julkistamistilaisuuksiin liittyen on hyödynnetty heikosti, mikä johtuu tosin osittain vuonna 2020 alkaneesta Covid-19-pandemiasta.

Ongelma kiteytyy lähinnä siihen, että CoFAn tehtävistä tiede-neuvonnassa ei ole löytynyt perustaja-akatemioiden keskuudessa yhteistä ymmärrystä. Tiede-neuvonta mielletään kyllä perustaja-akatemioiden kesken tiedeakatemioiden yhteiseksi tehtäväksi, mutta ei olemassa olevan yhteistyöneuvoston tehtäväksi, vaikka se on sen tavoitteeksi asetettu.

CoFAn lisäarvo tiede-neuvonnan tavoitteen kannalta on siten arvioitava rajalliseksi, vaikka CoFA onkin periaatteessa toteuttanut sille annettuja tehtäviä. CoFalla voi kuitenkin nähdä olleen ainakin välillistä vaikutusta tiede-neuvonnan kehittymiseen, koska SoFI-hankkeen rahoituksen perusteluissa on korostunut tiedeakatemioiden yhteistyö, jota CoFA taas on toiminnallaan edesauttanut.

Tiede-neuvonnan kasvava rooli mainittiin toimintaympäristön tärkeänä muutoksena lähes kaikissa arvioinnin haastatteluissa. Yhteiskunnassa tieteen jalkauttaminen päätöksenteon tueksi nähdään kasvavana tarpeena. Tiedeakatemioiden on tässä suurta käyttämätöntä kehityspotentiaalia. CoFAn mahdollisen roolin selkeyttäminen tiedeviestinnässä ja -neuvonnassa nousikin arvioinnissa esille selkeänä kehityskohteenä.

4 Toiminnan arvioinnin yhteenveto

Tässä luvussa esitetään yhteenveto CoFAn toiminnan analyysistä arvioinnin näkökulmien kautta.

4.1 CoFAn relevanssi

Relevanssilla tarkoitetaan tässä arvioinnissa sitä, kuinka hyvin CoFAn tavoitteet vastaavat toimintaympäristön todellisia nykyisiä ja tulevia tarpeita.

Voidaan todeta, että CoFAn johtosäntöön, yhteistyösopimukseen ja toimintasuunnitelmiin kirjatut tavoitteet ovat relevantteja ja niiden toteuttaminen on tulevaisuudessakin tärkeää. Arvioinnissa painottuu vahvasti se, että yhteistyöelimen olemassaolo hyödyttää perustaja-akatemiaa. CoFAn toiminta tukee perustaja-akatemioiden työtä.

Erityisesti kansainväliset tehtävät ja kansainvälisen yhteistyön kehittäminen on jatkossakin tärkeää. Lisäksi tiedoneuvonnan tärkeys on viime aikoina kasvanut ja myös nuorten tutkijoiden kansainvälisen verkostoitumisen tukeminen on tärkeää. CoFAn rooli ja merkittävyys näiden tehtävien kohdalla jää kuitenkin epäselväksi.

CoFAn toimintaympäristö on muuttumassa, ja on syytä kiinnittää huomiota siihen, miten CoFAn toiminta pystyisi reagoimaan muutoksiin tarpeeksi nopeasti. Organisaatio, joka rakentuu neljän tiedeakatemian konsensuspäätöksille, pitkälle perinteelle ja kansainvälisen tiedeakatemioorganisaation hieman jäykille rakenteille, ei ole toimijana kovin joustava ja riskinä on, että CoFAn relevanssi heikkenee, jos toimintaympäristön signaaleihin ei pystytä vastaamaan riittävän nopeasti.

4.2 CoFAn toiminnan tehokkuus

Tehokkuudella tarkoitetaan tässä arvioinnissa sitä, mitä toimintaa käytössä olevilla resursseilla on saatu aikaan. Tarkoituksena on selvittää, kuinka CoFAn organisaatorakenne ja erityisesti henkilöresursointi vastaavat sille asetettuja tehtäviä.

CoFAn olemassaolon perusidea on ollut tehostaa toimintaa antamalla yhteistyöneuvoston hoitaa perustaja-akatemioiden yhteisiä tehtäviä, eli suhteita kansainvälisiin järjestöihin. Yksi taho, joka hoitaa koordinoitusti kaikkien akatemioiden edustusta kansainvälisissä järjestöissä, tehostaa toimintaa ja vapauttaa perustaja-akatemioiden resursseja. Kansainvälisten yhteistyökumppaneiden näkökulmasta selkeä yhteispiste on nähty hyvänä asiana, sillä se selkeyttää yhteistyötä Suomen suuntaan. Erityisesti kansainvälisen toiminnan kasvaessa ja kiihtyessä koordinaatio on tarpeen.

Toimintaa voi arvioida tehokkaaksi myös siitä näkökulmasta, että CoFAn henkilöresurssit ovat pysyneet samalla tasolla jo useampia vuosia, vaikka tehtävien määrä kansainvälisen yhteistyön kiihtyessä kasvaa. Tarkasteluajanjaksolla CoFAssa on työskennellyt kaksi

henkilöä, jotka ovat jakaneet työn keskenään. Sihteeristön henkilöresursointi onkin laskettu sen varaan, että akatemiasihteerin lisäksi siellä työskentelee ainakin yksi tiedesihteeriksi.

Keskeinen kysymys on, hyödynnetäänkö CoFAa sen täydellä potentiaalilla. Näyttäisi siltä, että CoFA ei käytännössä toteuta kaikkia yhteistyösopimuksessa ja johtosäännössä sille asetettuja tavoitteita, vaan toimii osassa enemmän sivuroolissa. Koska CoFAn sihteeristö ei ole pystynyt toteuttamaan kaikkia tehtäviään täysimääräisesti, on vaikeaa arvioida, kuinka tehokkaasti työtä olisi voinut tehdä. Etenkin CoFAn toiminnan alkaessa henkilöresursseja kului myös jonkin verran tehtävien ja liikkumatilan selvittämiseen.

Sihteeristöllä on oman arvionsa perusteella paljon työllistäviä rutiinitehtäviä, ja arviomme on, että CoFAn toiminta voisi olla tehokkaampaa, jos toiminnan tavoitteista ja tehtävistä sekä niiden tärkeysjärjestyksestä olisi selkeä yhteisymmärrys. On tärkeää alkaa kiinnittää huomiota siihen, kohdistetaanko sihteeristön työ oikeisiin asioihin.

4.3 CoFAn toiminnan tuloksellisuus

Tuloksellisuudella tarkoitetaan tässä arvioinnissa tuloksia, joita toiminnalla on saatu aikaan, eli arvioidaan, kuinka CoFA on suoriutunut sille asetetuista tehtävistä.

CoFA on arvioinnin perusteella saanut aikaan hyviä tuloksia ydintehtävästään, jos sellaiseksi luetaan vain suomalaisten tieteentekijöiden pääsyn edistäminen kansainvälisiin järjestöihin ja siihen liittyvät tehtävät. Sekä kansalliset, että kansainväliset sidosryhmät ovat pitäneet tämän osan toimintaa onnistuneena. Toiminnan kautta suomalaiset tutkijat ovat voineet olla mukana vaikuttamassa muun muassa EU-lainsäädäntöön ja YK:n toimintaan tiedenevoston avulla.

Kansainvälisiin järjestöihin liittyvien tehtävien kautta CoFA on myös tukenut perustaja-akatemioiden kansainvälistä yhteistyötä ja vaikuttavuutta ja osin myös nuorten tutkijoiden kansainvälistymistä.

Tuloksellisuutta ei voi kuitenkaan nähdä niin vahvana kuin se voisi olla, koska CoFA ei ole toiminnallaan toteuttanut kaikkia sille kirjattuja tavoitteita yhtä vahvasti. Erityisesti kansallisen vaikuttavuuden edistäminen kansainvälisen yhteistyön avulla on toteutunut heikosti, koska sitä ei varsinaisesti ole toteutettu CoFAn kautta. Myös nuorten tutkijoiden kansainvälistymisen edistämiseen olisi jatkossakin syytä kiinnittää huomiota.

4.4 Toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja CoFAn vaikuttavuus

Tarkoituksenmukaisuudella tarkoitetaan tässä arvioinnissa sitä, kuinka toiminta on sovellettu tavoitteiden saavuttamiseen, eli mikä toiminnan lisäarvo on. Vaikuttavuudella tarkoitetaan sitä, miten toiminnan tavoiteltuja vaikutuksia on saavutettu.

Arvioinnin perusteella voi pitää CoFAn kansainvälisiin järjestöihin liittyvä toiminta vahvasti tarkoituksenmukaisena. Kansainvälistä edustusta pidetään tärkeänä, ja se on järkevää toteuttaa yhden organisaation toimesta.

CoFAn toiminnan avulla Suomen koetaan olevan ”kokoaan suurempi” maailman tiedeyhteisössä ja CoFAn toimintaa voi myös nähdä vaikuttavana. CoFAlla on kansainvälisellä areenalla hyvä maine aktiivisena kumppanina, ja aktiivinen toiminta eri organisaatioissa tuo vaikuttamisen paikkoja. Suomalaiset näkökulmat tulevat kansainvälisessä keskustelussa huomioduksi, kun suomalaiset tutkijat ovat edustettuna. Suomalaisedustajien nähdään olevan aktiivisia toimijoita, jotka nostavat relevantteja aiheita järjestöjen agendalle. Paikat erilaisissa ryhmissä ovat tuoneet käytännön mahdollisuuksia tehdä suomalaista tutkimusta tunnetuksi maailmalla. Kansainvälisellä toiminnalla saadaan tutkijoiden ääntä päätöksentekijöille ja yli-päätään globaaliin keskusteluun.

Yhteenvedon voi todeta, että CoFAn toiminta on ollut tarkoituksenmukaista ja vaikuttavaa, eli tuonut lisäarvoa perustaja-akatemiolle ja laajemmin suomalaiselle tiedekentälle ja yhteiskunnalle siltä osin, kuin se on pystynyt toteuttamaan sovittuja tehtäviä. Ongelmaksi nousee, että CoFAn yhteistyösopimukseen ja johtosääntöön kirjatut tavoitteet eivät ole linjassa sen kanssa, mitä CoFAlta käytännössä odotetaan. Kuten tehokkuuden ja tuloksellisuuden yhteydessä on todettu, erityisesti tiede-neuvontaan ja kansalliseen vaikuttavuuteen liittyvää toimintaa CoFA ei ole pystynyt toteuttamaan perustamisasiakirjoihin määrittämällä tavalla. Koska CoFAn toimintaan ollaan kuitenkin tyytyväisiä, voidaan olettaa, että CoFAn toiminta on tarkoituksenmukaista, mutta sille kirjatut tavoitteet eivät ole.

5 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Tässä luvussa vedetään arvioinnin tulokset yhteen johtopäätöksiksi ja kehittämistarpeiksi, joiden pohjalta on koottu kehittämisehdotuksia CoFAn tulevaisuutta varten.

5.1 Johtopäätökset

Tämän arvioinnin perusteella voidaan todeta, että luonteeltaan CoFA on perustaja-akatemioiden tukitoiminto, jolla on vahvasti fasilitoiva rooli. CoFA on tiedeakatemioiden yhteistyöelimenä hoitanut tärkeintä kansainvälisyyteen liittyvää perustehtäväänsä hyvin. CoFAssa tiedetään, missä kansainvälisissä järjestöissä ja elimissä on tärkeää olla suomalaisedustus ja missä toisaalta ei. Lisäksi CoFAssa tunnetaan suomalaisten tieteentekijöiden verkostoa niin, että esimerkiksi nopeisiin edustajanimityspyyntöihin kyetään vastaamaan tehokkaasti. Näin ollen, CoFA on ennen kaikkea perustaja-akatemioiden yhteinen kansainvälisen toiminnan verkostoasiantuntija ja verkostotuntemuksen muistiorganisaatio.

Toisaalta CoFA on myös keskustelufoorumi. Johtoryhmän kokouksissa eri tiedeakatemioiden edustajat tapaavat toisiaan, mikä ylläpitää ja kehittää yhteistyötä. CoFAn myötä tiedeakatemit ovat lähentyneet ainakin henkilötasolla toisiaan, millä voi olla sekä suoria, että välillisiä vaikutuksia, vaikka näitä ei vielä kovin selkeästi noussut esille.

Suurin haaste CoFAn toiminnassa on, että sen toiminta ei nykyisessä muodossaan vastaa kaikkia tehtäviä ja tavoitteita, joita sille on annettu. Perustaja-akatemioiden välillä on myös osittain erimielisyyksiä siitä, mitä CoFAn tulisi tehdä.

Mahdolliset ristiriidat tavoitellun ja todellisen toiminnan sisältöjen välillä ovat omiaan luomaan epäluottamusta sekä perustaja-akatemioiden että CoFAn ja perustaja-akatemioiden välille. Se, että toiminta ei vastaa tavoitteita on pidemmän päällä omiaan myös synnyttämään ristipaineita rahoittajan (OKM) ja CoFAn välille, millä voi olla iso merkitys nähtävillä olevassa rahoitusympäristön muutoksessa. Tilanne rapauttaa myös toiminnan tehokkuutta, sillä pienessä organisaatiossa ristipaineet leviävät nopeasti organisaatioon ja heikentävät työhyvinvointia ja -tehokkuutta.

5.2 Kehittämisehdotukset

Arvioinnissa nousi esiin seuraavat kehittämistarpeet⁵⁶ seuraavalle kaudelle:

⁵⁶ Arvioinnin tulosten ja tunnistettujen kehittämistarpeiden perusteella luotiin kehittämisspolkuja johtoryhmän työpajassa käsiteltäväksi.

- CoFAn tavoitteet on kirkastettava. On käytävä keskustelu siitä, mihin tehtäviin CoFAn rakennetta halutaan käyttää, ja mihin todellisuudessa ei.
- CoFAn toiminta on organisoitava sen mukaan, missä nähdään CoFAlla olevan eniten lisäarvoa. Resurssit tulee käyttää tähän toimintaan. Vähemmän tärkeitä tehtäviä tulee karsia.
- Toisaalta perustaja-akatemioiden on syytä käydä keskustelua siitä, olisiko yhteistyöelintä syytä hyödyntää paremmin, kun toimiva organisaatio rakenteineen on luotu ja olemassa.
- Edelleen kansalliskomiteajärjestelmän mielekkyyttä on pidettävä esillä. On käytävä keskustelua siitä, vastaako järjestelmä riittävän hyvin myös tulevaisuuden tarpeisiin kansainvälisessä yhteistyössä.

Lähteet

Global Young Academy (2021) *About us*. Verkkosivu. Saatavilla <https://globalyoungacademy.net>, luettu 1.12.2021

International Science Council (2021a) *A brief history: ICSU-ISSC merger*. Saatavilla <https://council.science/about-us/a-brief-history/icsu-issc-merger/>, luettu 1.12.2021.

International Science Council (2021b) *About us*. Verkkosivu. Saatavilla <https://council.science/about-us/>, luettu 17.11.2021.

Suomalainen Tiedeakatemia (2021a) *Nuorten Tiedeakatemia*. Verkkosivu. Saatavilla <https://www.acadsci.fi/nuorten-akatemiaklubi.html>, luettu 17.11.2021.

Suomalainen Tiedeakatemia (2021b) *Ryhmät ja osastot*. Verkkosivu. Saatavilla <https://www.acadsci.fi/jasenet/ryhmat-ja-osastot.html>, luettu 16.11.2021.

Suomalainen Tiedeakatemia (2021 c) *Suomalainen Tiedeakatemia*. Verkkosivu. Saatavilla <https://www.acadsci.fi/suomalainen-tiedeakatemia.html>, luettu 16.11.2021.

Suomalainen Tiedeakatemia (2021d) *Sofin toiminta jatkuu ensi vuoden alusta Suomalaisen Tiedeakatemian nimissä*. Uutinen. Saatavilla <https://acadsci.fi/sofi/sofin-toiminta-jatkuu-ensi-vuoden-alusta-suomalaisen-tiedeakatemian-nimissa/>, luettu 25.11.2021.

Suomalainen Tiedeakatemia (2017) *Mentorihjelma tutkijoille*. Saatavissa <https://www.acadsci.fi/ajankohtaista/ajankohtaista-2017/465-mentorihjelma-tutkijoille.html>, luettu 1.12.2021

Suomen Tiedeakatemat (2021a) *Etusivu*. Verkkosivu. Saatavilla <https://academies.fi/>, luettu 16.11.2021.

Suomen Tiedeakatemat (2021b) *Jäsenyydet ja kumppanuudet*. Saatavilla <https://academies.fi/neuvottelukunta/jasenyydet-ja-kumppanuudet/>, luettu 16.11.2021.

Suomen Tiedeakatemat (2021 c) *Neuvottelukunta*. Verkkosivu. Saatavilla <https://academies.fi/neuvottelukunta/>, luettu 16.11.2021.

Suomen Tiedeakatemat (2021 d) *Kansalliskomiteoille* Verkkosivu. Saatavilla <https://academies.fi/kansalliskomiteoille/>, luettu 25.11.2021.

Suomen Tiedeakatemat (2021e) *Tieteenalakohtaiset kansalliskomiteat*. Saatavissa <https://academies.fi/neuvottelukunta/tyoryhmat/>, luettu 1.12.2021

Suomen Tiedeakatemat (2021f) *Työryhmät*. Saatavilla <https://academies.fi/neuvottelukunta/tyoryhmat/>, luettu 1.12.2021

Suomen Tiedeakatemat (2020) *Suomen Tiedeakatemioiden neuvoston johtosääntö*. Saatavilla <https://academies.fi/neuvottelukunta/johtosaanto/>, luettu 16.11.2021.

Suomen Tiedeakatemat (2018) *Teknillisten tiedeakatemioiden rooli Suomen Tiedeakatemiain toiminnan yhteydessä*. Saatavissa <https://academies.fi/teknillisten-tiedeakatemioiden-rooli-suomen-tiedeakatemiain-toiminnan-yhteydessa>, luettu 1.12.2021.

Suomen tiedeseura (2021) *Tietoa meistä*. Verkkosivu. Saatavilla <https://scientiarum.fi/fin/meista/>, luettu 16.11.2021.

Svenska tekniska vetenskapsakademierna i Finland (2021) *Organisation*. Verkkosivu. Saatavilla <https://www.stvif.fi/organisation/>, luettu 16.11.2021.

Teknillisten tieteiden akatemia (2021) *Historia*. Verkkosivu. Saatavilla <http://www.ttatv.fi/index.php?page=historia>, luettu 16.11.2021.

Lisäksi lähteenä on käytetty taulukossa 1 kuvattua kirjallista aineistoa ja toimijahaastatteluja, joita on kuvattu tarkemmin luvussa 1.3.

Liite 1. Haastatellut tahot

Arvioinnissa haastateltiin yhteensä 21 henkilöä seuraavista organisaatiosta:

- Suomen Tiedeakatemiain johtoryhmä
- Suomen Tiedeakatemiain
- sihteeristö
- Kansainvälisten asioiden toimikunta
- Ihmisoikeuskomitea
- Nuorten Tiedeakatemia
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- ISC Europe
- EASAC
- CAETS
- IAP
- ALLEA

Liite 2. Kansalliskomiteakysely

2.1 Kyselyn runko

A. Vastaajan taustatiedot*

- a. Kansalliskomitean nimi* (avo)
- b. Perustamisvuosi* (avo)
- c. Toimiiko kansalliskomitea tieteellisen seuran yhteydessä (esimerkiksi seuran hallitus tai sen asettama jaosto toimii kansalliskomiteana)? * (Kyllä/ei + avokenttään tieteellisen seuran nimi)

B. Tiedonkeruuosio

1. Kansalliskomitean toiminta ja jäsenyydet

- a. Mihin kansainvälisiin tiede- ja yhteistyöjärjestöihin kansalliskomiteanne kuuluu? (avo)
 - i. Maailmanlaajuinen järjestö
 - ii. Eurooppalainen järjestö
 - iii. Muu (esim. pohjoismainen, temaattinen)

Tähän voitte tarvittaessa jatkaa tai antaa lisätietoja jäsenyyksistä (avo)
- b. Mihin kansainvälisiin tutkimusohjelmiin kansalliskomiteanne osallistuu tällä hetkellä? (avo)
- c. Lisätietoa tutkimusohjelmista ja niihin osallistumisesta (*monivalinta*)
 - i. Yksi tai useampi ohjelmista on monitieteinen
 - ii. Kansalliskomiteamme ei tällä hetkellä osallistu tutkimusohjelmiin
 - iii. Kansalliskomiteamme on osallistunut tutkimusohjelmiin viimeisen viiden vuoden aikana
- d. Toimiiko kansalliskomiteanne jäseniä tällä hetkellä kansainvälisten tiedejärjestöjen tai niiden alaisten työryhmien tai tutkimusohjelmien yms. luottamustehtävissä? * (kyllä/ei) > Jos kyllä → kysymys 2A, jos ei → kysymys 2B

2A. Kansalliskomitean jäsenten toiminta kansainvälisissä tiedejärjestöissä/tutkimusohjelmissa

- a. Missä kansainvälisten tiedejärjestöjen tai tutkimusohjelmien luottamustehtävissä kansalliskomiteanne jäseniä tällä hetkellä toimii? Mukaan luetaan myös

toiminta erilaisissa työryhmissä, paneeleissa tai vastaavissa toiminnan tai teeman ympärille rakentuneissa ryhmissä (avokenttä x3)

- i. Järjestön/ohjelman nimi
- ii. Henkilön nimi
- iii. Henkilön tehtävä

b. Tähän voitte tarvittaessa jatkaa tai antaa lisätietoja (avo)

c. Onko em. luottamustoimissa nuoria tutkijoita (alle 5 vuotta tohtorintutkinosta)? (kyllä/ei)

2B. Kansalliskomitean jäsenten aikaisempi toiminta kansainvälisissä tiedejärjestöissä/tutkimusohjelmissa

a. Onko kansalliskomiteanne jäseniä toiminut kansainvälisten tiedejärjestöjen/tutkimusohjelmien luottamustehtävissä viimeisten viiden vuoden aikana? Mukaan luetaan myös toiminta erilaisissa työryhmissä, paneeleissa tai vastaavissa toiminnan tai teeman ympärille rakentuneissa ryhmissä. (avokenttä x3)

- i. Järjestön/ohjelman nimi
- ii. Henkilön nimi
- iii. Henkilön tehtävä

b. Tähän voitte tarvittaessa jatkaa tai antaa lisätietoja (avo)

C. TOIMINNAN ARVIOINTI

4. Jäsenyyksien ja kansainvälisen yhteistyön arviointi

a. Miten arvioisitte seuraavia kansalliskomiteanne jäsenyyksiin liittyviä väittämiä? * (ei lainkaan-erittäin paljon (pisteytys skaalalla 1-5 + ”en osaa sanoa” EOS)

- i. Kansalliskomiteallamme on vaikutusmahdollisuuksia tieteenalamme kansainvälisissä järjestöissä
- ii. Kansalliskomiteamme ohjaa kansainvälisissä organisaatioissa ajettavia asioita edustajiensa kautta
- iii. Kattojärjestöjen suomalaiset edustajat välittävät tietoa kansainvälisten järjestöjen asioista suomalaiselle tiedeyhteisölle.
- iv. Kansalliskomiteamme kuuntelee edustajien terveiset kv. organisaatioista ja reagoi niihin

- v. Saamme hyötyä kansainvälisestä järjestöyhteistyöstä
 - vi. Edistämme kansainvälisessä järjestöyhteistyössä paitsi oman tieteen-
alanne, myös Suomen tieteen asemaa
- b. Voitte myös arvioida osallistumistanne kansainväliseen järjestöyhteistyöhön sa-
nallisesti ja esittää kehittämistarpeita. Onko esim. muita kansainvälisiä järjes-
töjä, joiden jäseneksi teidän kannattaisi liittyä? (avo)

5. Kotimaan toiminnan arviointi

- a. Mitä toimintaa kansalliskomitealla on ollut kotimaassa omien kokoustensa lisäksi
viimeisen kolmen vuoden aikana? Voitte rastittaa useamman kohdan*. (moniva-
linta)
- i. Kansalliskomitea on itse järjestänyt oman tieteenalansa seminaa-
reja, symposioita yms.
 - ii. Kansalliskomitea on järjestänyt tieteenalansa seminaareja, symposi-
oita yms. yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
 - iii. Kansalliskomitea on järjestänyt tiedettä popularisoivia tilaisuuksia
 - iv. Kansalliskomitean jäsenet ovat osallistuneet kansalliskomitean edusta-
jina oman tieteenalansa (yllä olevan kaltaisiin) tapahtumiin
 - v. Kansalliskomitea on laatinut kannanottoja tai julkilausumia
 - vi. Kansalliskomitea on ylläpitänyt Internetsivua, sähköpostilis-
taa tai muuta tiedotus tai keskustelukanavaa
 - vii. Muuta (esim. julkaisutoiminta) (avo)
- b. Onko kansalliskomitean tilaisuuksia ollut järjestämässä nuoria tutkijoita (alle 5
vuotta tohtorintutkinnosta)? (kyllä/ei)
- c. Onko kansalliskomitean järjestämiin tilaisuuksiin osallistunut nuoria tutkijoita
(alle 5 vuotta tohtorintutkinnosta)? (kyllä/ei)
- d. Miten arvoisitte seuraavia kansalliskomiteanne kotimaan toimintaan liittyviä
seikkoja? (skaalalla 1-5 ei lainkaan-erittäin paljon + en osaa sanoa)
- i. Miten näkyvästi kansainväliset organisaatiot ovat esillä kotimaan tilai-
suuksissa?
 - ii. Onko kotimaan tilaisuuksiin osallistunut kansainvälisten järjestöjen edus-
taji
 - iii. Missä määrin kansainvälisiä tutkimusohjelmia tehdään tunnetuksi koti-
maan tilaisuuksissa

- iv. Missä määrin kansainvälisten järjestöjen toimiin osallistuvat kansalliskomitean edustajat välittävät tietoa kansainväliseltä tasolta kotimaan tilaisuuksissa?
- e. Tässä voitte antaa lisätietoja ja kehittämissuhteita (*avoin*)

6. Suhde muihin kansalliskomiteoihin

- a. Miten arvioisitte seuraavia kansalliskomiteanne yhteistyösuhteisiin liittyviä väittämiä? * (*ei lainkaan-erittäin paljon (pisteitys skaalalla 1-5 + "en osaa sanoa" EOS)*)
 - i. Teemme yhteistyötä Suomen muiden kansalliskomiteoiden kanssa kotimaassa
 - ii. Toimimme yhdessä Suomen muiden kansalliskomiteoiden kanssa kansainvälisillä foorumeilla
 - iii. Teemme yhteistyötä muiden maiden kansallisten järjestöjen kanssa
 - iv. Verkostoituminen Suomen muiden kansalliskomiteoiden kanssa edistää kansainvälistä vaikuttavuutta
- 7. Tässä voitte antaa ehdotuksia, miten yhteistyötä tulisi kehittää? (*avoin*)

8. Hallinto

- a. Miten paljon kansalliskomiteatoiminnan hallinnosta aiheutuu mielestänne työtä? (*skaalalla 1–5 ei lainkaan – erittäin paljon*)
 - i. Komitean jäsenten valinnat ja nimitykset
 - ii. Sääntöjen laadinta, muutokset ja muut hallinnolliset asiat
 - iii. Kansalliskomitean omat kokoukset
 - iv. Toimintatukihakemusten teko
 - v. Vuosittainen raportointi
 - vi. Kansainvälisten suhteiden ylläpito
 - vii. Voitte myös arvioida työmäärää sanallisesti (*avoin*)
- b. Miten arvioisitte (*skaalalla 1-5 erittäin vähäinen – erittäin suuri + EOS*)
 - i. kansalliskomiteana toimimisesta saatavaa hyötyä?
 - ii. hallinnollisen työmäärän ja kansalliskomiteana toimimisesta saatavan hyödyn suhdetta?
- c. Tässä voitte antaa lisätietoja ja kehittämissuhteita (*avo*)

9. Toimintatuet

- a. Miten arvoisitte seuraavia kansalliskomiteoille jaettavia tukia ja hakuprosessia koskevia väittämiä? *(ei lainkaan – erittäin paljon 5x)*
- i. Toimintatuen haku- ja päätösprosessit ovat riittävän läpinäkyviä.
 - ii. Toimintatuen jakamisen periaatteet ovat tiedossa.
 - iii. Toimintatuen jakamisen arviointikriteerit ovat tiedossa
 - iv. Toimintatukipäätösten perustelut ovat selkeitä
 - v. Viestintä ja yhteydenpito Suomen Tiedeakatemiain sihteeristön kanssa toimii hyvin
 - vi. Toimintatukea ja hakuprosessia koskevaa tietoa on helppo saada
- b. Pitäisikö mielestänne kansalliskomiteoiden tuen myöntöperiaatteita kehittää nykyisestä? Esimerkiksi, mitä uudenlaista toimintaa kansalliskomitea harjoittaisi, jos siihen voisi saada tukea? Palautetta, toiveita ja kehittämissuhteita.
(avo)

10. Kehitystarpeet

- a. Kuinka tärkeänä pidätte kansalliskomiteanne toimintaa? * *(asteikko 1 ei lainkaan tärkeänä – 5 erittäin tärkeänä)*
- b. Kuinka tärkeänä pidätte kansalliskomiteajärjestelmän olemassaoloa Suomessa? * *(asteikko 1 ei lainkaan tärkeänä – 5 erittäin tärkeänä)*
- c. Kuinka hyvin kansalliskomiteanne mielestänne toimii tällä hetkellä? * *(asteikko 1 erittäin huonosti – 5 erittäin hyvin)*
- d. Kuinka hyvin Suomen kansalliskomiteajärjestelmä mielestänne toimii tällä hetkellä? * *(asteikko 1 erittäin huonosti – 5 erittäin hyvin + EOS)*
- e. Kuinka hyvin Suomen Tiedeakatemioiden – yhteistyöneuvosto tukee kansalliskomiteoiden toimintaa? * *(asteikko 1 erittäin huonosti – 5 erittäin hyvin + EOS)*
- f. Edustavatko kansalliskomiteat mielestänne kattavasti suomalaista tiedettä? * *(kyllä/ei/en osaa sanoa)*
- g. Näettekö aukkoja Suomen tieteen edustuksessa kansainvälisellä tasolla? * *(kyllä/ei/en osaa sanoa)*
- h. Miten kansalliskomiteajärjestelmää tulisi kehittää? *(avo)*

Liite 3. Työpajan ohjelma

Alkuvuodesta 2022 järjestettävän työpajan ohjelma on seuraava:

1. Tervetuloa
2. Työpajan tavoitteet ja työtapa
3. Arvioinnin alustavien tulosten esittely
4. Validoiva keskustelu tuloksista
5. Arvioinnissa tunnistettujen kehityspolkujen esittely
6. Keskustelu CoFAn tulevasta toimintakaudesta
7. Seuraavat askeleet

Raporttimme perustuu kyseisen toimeksiannon suorittamisen yhteydessä saamiimme tietoihin ja ohjeisiin huomioiden toimeksiannon suorittamisen aikana vallitsevat olosuhteet. Oletamme, että kaikki meille toimitetut tiedot ovat oikeita ja virheettömiä, ja että asiakas on tarkistanut luovutettujen tietojen oikeellisuuden.

Emme ole vastuussa raportin tietojen täsmällisyydestä tai täydellisyydestä, emmekä anna niitä koskevia vakuutuksia, ellei toisin ole mainittu. Raporttia ei tule miltään osin pitää päätöksentekoa koskevana suosituksena tai kehotuksena.

Emme ota vastuuta siitä, olemmeko tunnistaneet kaikki toimitettuihin asiakirjoihin sisältyvät seikat, joilla voi olla merkitystä, mikäli näitä asiakirjoja käytetään myöhemmin tehtävien sopimusten osana. Toimitetun materiaalin ja asiakirjojen läpikäynti on toteutettu siten kuin olemme katsoneet asiassa asianmukaiseksi tarjouksessa sovitun työn laajuuden ja tarkoituksen valossa.

Emme ole vastuussa raportin päivittämisestä myöhempien tapahtumien osalta (päivämäärä raportin etusivulla).

Ellei asiasta ole nimenomaisesti muuta sovittu, tätä raporttia ei saa luovut-taa kolmansille osapuolille tai käyttää muussa kuin tässä kuvatussa tarkoituksessa ilman Gaia Consulting Oy:n kirjallista etukäteistä suostumusta. Mikäli kolmas osapuoli saa käyttöönsä raportin jäljennöksen tai raportissa ollutta tietoa, kyseisellä kolmannella osapuolella ei ole mitään oikeuksia Gaia Consulting Oy:ä kohtaan.

Gaia Group Oy

Bulevardi 6 A,
FI-00120
HELSINKI, Finland

Tel +358 9686 6620
Fax +358 9686 66210

ADDIS ABABA | BEIJING | BUENOS
AIRES | GOTHENBURG | HELSINKI |
SAN FRANCISCO | TURKU | ZÜRICH

You will find the presentation of our staff,
and their contact information, at www.gaia.fi

gaia